

Protokół

18. posiedzenia, IV. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. Stycznia 1887.

Początek o godzinie 11. minut 40.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze: Stanisław hr. Badeni, Adam Jędrzejowicz. Władysław ks. Sapiaha.

Obecnych posłów 122.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, że protokół z 17. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie wniesiono zarzutów.

Sekretarz p. St. Badeni czyta spis petycyj wniesionych po dzień 24. Stycznia 1887. od Nr. 486. do Nr. 852. włącznie, które przydzielono następującym komisjom:

Komisji administracyjnej L. 846., 851.

Do Wydziału krajowego odesłano petycye do L. 847., 848., 849., 850. i 852.

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji szkolnej w przedmiocie reformy szkół męskich wydziałowych.

Sprawozdawca p. Wierzbicki przemawia i odczytuje wniosek p. Bobrzyńskiego postawiony na poprzednim posiedzeniu sejmowym, który to wniosek komisya szkolna przyjęła w brzmieniu następującem:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wypracował i Sejmowi do uchwały przedłożył szczegółowe plany reorganizacji szkół wydziałowych męskich w Przemyślu, Tarnowie, Samborze, Bochni, Śniatynie i Wieliczce na zasadach następujących:

1. Szkoły te mają otrzymać praktyczny kierunek przemysłowy, stosujący się ściśle do miejscowych warunków z uwzględnieniem wiadomości handlowych.

2. Ze szkołami temi połączoną będzie nauka wieczorna uzupełniająca w tymże samym kierunku.

3. Szkołom tym zapewniony będzie nadzór umiętny i praktyczny co się tyczy nauk fachowych w nich udzielać się mających, a w szczególności zastrzeżony właściwy wpływ krajowej komisji dla spraw przemysłu.

4. Zobowiązania gmin i powiatów o ile odnosiły się do dotychczasowych szkół wydziałowych, pozostać mają w razie ich reorganizaeyi.

Kwota któraby się fundusz szkolny krajowy przyczyniał do utrzymania szkół zreorganizowanych, nie może przenosić połowy ogółu ich kosztów.

5. Układając plan reorganizaeyi szkoły wydziałowej w Wieliczce, odniesie się Wydział krajowy do c. k. Ministerstwa skarbu z propozycyą, ażeby zaprowadzić pewną łączność pomiędzy szkołą wydziałową a utrzymywaną tam pod opieką zarządu salinarnego górniczą szkołą fachową, oraz ażeby uczniowie szkoły wydziałowej mogli być przypuszczeni pod pewnymi warunkami do ćwiczeń praktycznych w warstatach salinarnych.

6. Co się tyczy szkoły wydziałowej w Gródku, zbada Wydział krajowy, czy szkoła ta ma być zreorganizowaną, czy też zwiniętą.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu ażeby zbadał życzenia Reprezentacyi miast: Myślenice, Wilamowice i Gorlice w sprawie urządzenia tamże szkół wydziałowych i żeby ewentualnie plany organizaeyi tych szkół, oparte na zasadach powyżej wspomnianych, Sejmowi przedłożył.

III. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy wyższych szkołach przemysłowych lub innych odpowiednich zakładach zorganizował kształcenie się nauczycieli fachowych, mających udzielać naukę w szkołach wydziałowych i w połączonych z nimi szkołach przemysłowych uzupełniających.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił starania u c. k. Rządu o wyznaczenie odpowiednich funduszków na sprawienie warstatów i środków naukowych do specjalnej nauki przy szkołach wydziałowych, wedle przepisów ustawy z dnia 2. Lutego 1885. zreorganizowanych lub nowo powstać mających.

Przez powzięcie powyższych uchwał załatwia się petycyą gminy miasta Wieliczki L. s. 906. pet. 701. w sprawie szkoły wydziałowej w Wieliczce.

P. St. Badeni wnosi przyjęcie wniosku komisji „en bloc“.

Izba w głosowaniu uchwała „en bloc“ cały powyższy wniosek komisji szkolnej, oraz przyjmuje proponowane przez komisję załatwienie petycyi do L. s. 906. pet. 701.

Następuje sprawozdanie komisji rybackiej z przedłożonego przez c. k. Rząd projektu ustawy o rybołówstwie.

Sprawozdawca p. Bobrzyński uwolniony od czytania sprawozdania, prosi, ażeby Izba zechciała uwolnić go od czytania projektu ustawy.

Na zapytanie Marszałka Izba zgadza się na uwolnienie sprawozdawcy od czytania projektu ustawy.

Przemawia sprawozdawca.

Podczas przemówienia sprawozdawcy przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka krajowego.

Przemawia p. Bobczyński i zapowiada poprawki do §§. 11. i 20. projektu ustawy.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad projektem ustawy o rybołówstwie.

Na wniosek p. Bobczyńskiego Izba w głosowaniu przyjmuje „en bloc“ cały projekt ustawy z wyjątkiem §§. 11. i 20. w brzmieniu następującem :

Ustawa o rybołówstwie

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie postanowień zawartych w ustawie państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. Dz. u. p. L. 58 o uregulowaniu rybołówstwa na wodach krajowych, co następuje:

I.

Ogólne postanowienia o prawie rybołówstwa i o gospodarstwie rybnem.

§. 1.

W myśl niniejszej ustawy prawo rybołówstwa jest uprawnieniem wyłącznym do hodowania i łowienia ryb (klasa: Pisces), muszli (klasa: Lamelli branchiata) i skorupiaków (klasa: Crustacea) we wodzie, na którą prawo terytoryalnie się rozciąga.

Postanowienia tej ustawy, gdzie w nich mowa jest w ogóle o rybach i o rybołówstwie, stosują się zatem także i do innych, poprzednio wymienionych zwierząt wodnych.

§. 2.

Posiadanie i nabycie prawa rybołówstwa podlega ogólnym przepisom o posiadaniu i nabyciu praw prywatnych; do rozstrzygania sporów powołanym jest zatem Sąd.

Wyjątek od tej zasady tworzy sprawa przyznania praw rybołówstwa na podstawie §§. 4—6 tej ustawy, którą się władzom administracyjnym zastrzega.

§. 3.

W granicach tej ustawy rozumieć należy przez sztuczne przekopy, w przeciwstawieniu do naturalnych, takie budowle wodne, któremi wodę odwróconą od swego biegu za pomocą stałych umyślnych przyrządów (śluz, jazów i t. p.), prowadzi się dla jakiegoś specjalnego użytku.

Przez sztuczne zbiorniki wody, w przeciwstawieniu do naturalnych, rozumieć należy takie budowle, wskutek których woda z opadów atmosferycznych albo z dopływów gromadzi się w miejscu do tego urządzonem (w stawie i t. p.).

Nie będzie natomiast uważane za sztuczny przekop łożysko wody naturalnej płynącej, chociażby zostało wzmocnione lub w kierunku swoim zmienione przez roboty regulacyjne (urządzenia odprowadzające wody, przekopy i t. p.). Tak samo naturalne zbiorniki wody u brzegów, chociażby zostało uregulowanem, nie będzie uważane za zbiornik sztuczny.

§. 4.

Oparte na §. 382 p. u. c. uprawnienie do dzikiego rybołówstwa jest uchylone.

Na przestrzeniach lub powierzchniach wód, na których dotychczas dopuszczone było rybołówstwo dzikie, prawo rybołówstwa służyć ma na przyszłość:

1 na sztucznych zbiornikach wody lub przekopach posiadaczom tychże budowli wodnych ;

2. na wodach naturalnych osobom wskazanym w §. 5.

Według tych postanowień oceniać także należy (z wyjątkiem wskazanym w §. 6.), komu służyć ma prawo rybołówstwa w zbiornikach lub łożyskach wody świeżo powstających (§. 1. ustawy państwowej).

§. 5.

Prawo rybołówstwa na wodach naturalnych, na których dotychczas dopuszczonem było rybołówstwo dzikie, przynaję się gminie jako takiej a względnie właścicielowi obszaru dworskiego, do związku gminy nie wielonego, o tyle, o ile woda odnośna, otwarta przedtem dzikiemu rybołówstwu, leży w obrębie gminy a względnie obszaru dworskiego.

Jeżeli zaś wody takie tworzą granicę gmin lub obszarów dworskich, to linia środkowa zwykłego biegu wody stanowić będzie granicę przynajęnego im prawa rybołówstwa.

Gdzie gmina a względnie właściciel obszaru dworskiego nie przyjmie prawa rybołówstwa, tam przypadnie ono krajowi.

§. 6.

Jeżeli na wodzie naturalnej przez utworzenie przekopu powstanie nowe łożysko, a opuszczone przez to dawne łożyska przeznaczone są do zamulenia, wówczas prawo rybołówstwa w przekopie będzie przyznane tym, którzy w dawnych łożyskach byli do rybołówstwa uprawnieni.

Przestrzeń wody w przekopie rozdzieli polityczna władza powiatowa pomiędzy uprawnionych w tym samym stosunku powierzchni i o ile można w tym samym porządku parcel, w jakim ich wody rybne znajdowały się na dawnej przestrzeni.

§. 7.

O ile przez zniesienie dzikiego rybołówstwa zawodowy zarobek rybaka doznaje uszczerbku, ma tenże prawo żądać słusznego wynagrodzenia od tego komu przyznane zostało prawo rybołówstwa na wodzie otwartej przedtem dla dzikiego rybołówstwa. (§. 2. u. p.).

Roszczenie o wynagrodzenie to można podnieść tylko w ciągu jednego roku od chwili, w której odnośne obwieszczenie wydanem i w gminie nadbrzeżnej ogłoszonem zostało; w tymże terminie należy je też zgłosić do politycznej władzy powiatowej z załączeniem dowodów.

§. 8.

Praw rybołówstwa istniejących poza temi wodami, które dotychczas w myśl §. 382. p. u. e. dla dzikiego rybołówstwa były otwarte, ustawa niniejsza jako praw nie narusza, atoli z zastrzeżeniem określonych w tejże ustawie wypadków wykupna.

Wykonywanie praw rybołówstwa (gospodarstwo rybne) podlega jednak w ogóle, bez względu na tytuł prawny nabycia, postanowieniom zawartym w tej ustawie dla tegoż rybołówstwa (na wodach bieżących lub stojących) oraz kompetencji władz administracyjnych, zaprowadzonej mocą niniejszej ustawy.

II.**Urządzenie gospodarstwa rybnego na wodach bieżących.****A. Rewiry rybackie.**

§. 9.

Polityczna władza krajowa podzieli wody bieżące, razem z temi dawnymi łożyskami i odnogami, które z niemi łączą się chociażby peryodycznie w sposób dla przepływu ryb przydatny, na rewiry rybackie, t. j. na takie nieprzerwane przestrzenie wód, które się nadają do skutecznego chowu ryb właściwych danej wodzie i w ogóle do prowadzenia prawidłowego gospodarstwa

Tworzenia rewirów należy zaniechać z tych wód, które ze względu na swoją stałą właściwość nie mają znaczenia dla żadnej gałęzi rybactwa.

§. 10

Do rewirów rybackich nie można wbrew woli posiadacza wcielić przepokopów sztucznych, z wodami rewirowemi się łączących, jeżeli odgrodenie ich od przepływu ryb nie przeszkodzi przepływowi ryb w wodzie głównej, a posiadacz przekopu odgrodenie takie uskutechni.

§. 12.

W razie wydzierżawienia własnego rewiru można go oddać w dzierżawę tylko niepodzielnie w całej jego przestrzeni i bez oddzielenia różnorodnych gałęzi rybactwa, inaczej bowiem władza polityczna krajowa orzeknie, że rewir ten przestaje być rewirem własnym.

§. 13.

Gmina albo osada, chociażby nawet w rewirze rybackim sama tylko była uprawnioną do rybołówstwa, nie może rościć pretensyi do uznania rewiru jej za rewir własny według §. 11.

B. Rewiry dzierżawne.

§. 14.

Rewiry rybackie, których uznania za rewiry własne nikt nie żądał, albo które dla braku warunków wskazanych §. 11. za takie nie zostały uznane są rewirami dzierżawnymi i jako takie podlegają co do urządzenia ich gospodarstwa rybnego postanowieniom następującym §§. 15—21.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym będzie rybołówstwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek poddziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisanej mającej pertraktacyi ofertowej temu oferentowi, który ze względu na swe osobiste uzdolnienie i ze względu na postawioną przez niego ofertę przedstawi się jako względnie najlepszy dzierżawca.

Gminy albo osady nie będą dopnszczone do dzierżawy, a każde obejście tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołówstwa.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat. Okres dzierżawy może polityczna Władza powiatowa przedłużyć raz tylko najwyżej na dalszych dziesięć lat bez ponownego postępowania ofertowego, jeżeli dzierżawca zobowiązaniom swoim punktualnie i zupełnie zadość uczynił, jeżeli nie dopuścił się żadnego przekroczenia tej ustawy, jeżeli czynsz dzierżawny na dalszy okres dzierżawny przynajmniej o 20% podwyższy, wreszcie pod tym warunkiem, jeżeli po upływie czasu dzierżawy nie nastąpi zmiana rewiru samego w myśl §. 19.

Żądanie takie może dzierżawca postawić dopiero w ostatnim roku dzierżawy, a musi je wniesić co najmniej na trzy miesiące przed upływem czasu dzierżawy.

§. 16.

Między warunkami dzierżawy ma być w każdym razie umieszczone postanowienie, że przy wykonywaniu rybołówstwa należy nie tylko przestrzegać zakazów ustawy rybackiej, lecz także zastosować się do koniecznych wymogów prawidłowego urządzenia gospodarstwa rybnego, że każdego niedozwolonego zanieczyszczenia wody należy zaniechać, i że w razie niedotrzymania jednego z tych warunków rewir orzeczeniem politycznej władzy powiatowej odjęty i na koszt i niebezpieczeństwo dzierżawcy w drodze ponownej pertraktacji ofertowej (§ 15.) wydzierżawiony być może.

§. 17.

Jako kaucyę na dotrzymanie warunków dzierżawy oraz na uiszczenie taksy rewirowej (§. 22.) i ewentualnych kar pieniężnych, winien dzierżawca przed objęciem wydzierżawionego rewiru złożyć u politycznej władzy powiatowej kwotę dwuletniego czynszu dzierżawnego w gotówce albo w przydatnych na kaucyę papierach wartościowych. Kaucya pozostanie w tej wysokości podczas całego czasu dzierżawy, a w razie przedłużenia dzierżawy na podstawie 3. ustępu §. 15. podniesioną będzie do wysokości odpowiadającej dwuletniemu podwyższonemu czynszowi dzierżawnemu.

§. 18.

Dzierżawca może rewir dzierżawny poddzierżawić tylko niepodzielnie w całej jego rozciągłości na cały albo na resztujący jeszcze czas dzierżawy i tylko co do wszystkich użytkowań rybackich.

Poddzierżawa, o ile w obce tego postanowienia jest dopuszczalną, wymaga poprzedniego zezwolenia politycznej władzy powiatowej.

§. 19.

Jeżeli w ciągu dzierżawy nastąpi połączenie praw rybołówstwa istniejących w rewirze dzierżawnym, w skutek czego rewir taki nadawałby się do uznania go za rewir własny, to jednak żądanie zamienienia rewiru dzierżawnego na rewir własny może się odnosić dopiero do następnego okresu dzierżawy, a żądanie takie najmniej na trzy miesiące przed upływem okresu dzierżawy wniesione być powinno do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia go politycznej władzy krajowej.

§. 21.

Jeżeli uprawnieni ugody wspomnianej w §. 20. sami nie doprowadzą do skutku, wówczas polityczna władza powiatowa na życzenie dzierżawcy

albo któregokolwiek z uprawnionych do rybołówstwa ma się starać o to, ażeby strony doprowadzić do ugody.

Jeżeli ugoda nie przyjdzie do skutku, winien dzierżawca czynsz dzierżawny, o ile by sporem był objęty, składać w terminach płatności aż do ukończenia sporu do Sądu pierwszej instancyi, który do rozstrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym a w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu, pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszła nie może stawiać żadnych przeszkód wydaniu spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień, jakoteż przy załatwieniu wytoczonych sporów, choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobiazgowych według ustawy z 27. Kwietnia 1873. (Dz. u. p. Nr. 66), sędzia nie jest związany ustawowemi prawidłami dowodowemi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania, nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych (§. 3. ust. państ.).

C. Taksa rewirowa.

§. 22.

Każdy posiadacz rewiru własnego i każdy dzierżawca rewiru dzierżawnego uiszczają roczną takse rewirową.

Przy rewirach dzierżawnych równa się taksa 15% rocznego czynszu dzierżawnego, dla rewirów własnych obliczy takse polityczna władza powiatowa w wysokości 15% tej kwoty, jakaby w razie uznania rewiru za rewir dzierżawny tytułem czynszu dzierżawnego według wszelkiego prawdopodobieństwa osiągnięta została.

Na wniosek Wydziału rewiru rybackiego (§. 24.) może polityczna władza krajowa podwyższyć takse dla pewnej przestrzeni wodnej z 15% na 25%, jeżeli idzie o pokrycie wydatków na wykupno praw rybołówstwa w myśl §. 39. lub o pokrycie kosztów wymienionych w §. 50. w interesie odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 23.

Taksy od rewirów własnych uiszczają mają obowiązani do rąk Wydziału rewiru rybackiego corocznie w Grudniu za ubiegający rok słoneczny, od rewirów zaś dzierżawnych w ostatnim miesiącu roku dzierżawnego za rok tenże.

W razie niedopełnienia tego obowiązku zawezwać ma Wydział rewiru rybackiego osobę obowiązana do zapłacenia taksy i wyznaczyć jej termin dalszy, który jednak ściśle określić i co najmniej na jeden miesiąc rozciągnąć należy.

Jeżeli i ten termin uplynie bez uiszczenia taksy, wtedy polityczna władza powiatowa na prośbę Wydziału rewiru rybackiego potrafi takse z kaucyi dzierżawcy rewiru (§. 17.), a względnie ściągnie ją w drodze

egzekucyi politycznej od innych obowiązanych do jej płacenia i wyda ją wspomnianemu Wydziałowi.

Wydział rewiru rybackiego.

§. 24.

Dla prowadzenia wspólnych spraw i zarządzeń gospodarczych, wpływających ze związku rewirów rybackich, powołany jest Wydział rewiru rybackiego.

Wydział może być ustanowiony oddzielnie dla każdego dorzecza albo dla kilku razem. Polityczna władza krajowa, zasięgając zdania wybitniejszych hodowców ryb odnośnego dorzecza, wyda bliższe pod tym względem postanowienia i oznaczy równocześnie siedzibę Wydziału, jakoteż liczbę jego członków i zastępców.

§. 25.

Członków Wydziału i ich zastępców wybierać będą osoby obowiązane do opłaty taksy rewirowej (§. 22.) w tem dorzeczu albo na tej większej przestrzeni wodnej, dla której Wydział ma być zaprowadzony, przyczem każdej z tych osób jeden głos się przyznaje

Wybór odbywa się zapomocą pisemnego głosowania z pośród uprawnionych, albo z poza ich grona względną większością głosów na lat dziesięć.

Polityczna władza krajowa zarządzi wybory zaraz po utworzeniu rewirów i po ich wydzierżawieniu na odnośnem dorzeczu lub większej przestrzeni wodnej.

Zastępców powołuje do Wydziału polityczna władza krajowa, w miarę, jak miejsca członków się opróżnią.

§. 26.

Członkowie Wydziału nie mają prawa do wynagrodzenia za swoje czynności, mogą tylko żądać zwrotu wydatków połączonych z ich urzędowaniem z funduszów przeznaczonych Wydziałowi na pokrycie kosztów zarządu.

§. 27.

Do obowiązków Wydziału rewiru rybackiego należy w granicach określonego mu w §. 24. ogólnego zadania w szczególności:

1. Utrzymywanie w ewidencji każdorazem istniejących rewirów własnych i dzierżawnych, ich posiadaczy względnie dzierżawców, czynszów dzierżawnych za rewiry dzierżawne, a co do rewirów własnych kwot przyjętych w miejsce czynszów dzierżawnych w myśl §. 22. Dat potrzebnych w tej mierze udziela władze politycznej Wydziałowi na jego żądanie.

2. Pobór, względnie ściąganie taks rewirowych w myśl §. 23., wydawanie książeczek rybackich i pobór należności za nie w myśl §. 66., zarząd funduszów powstałych z tego źródła, jakoteż z kar pieniężnych i z innych możliwych dochodów

3. Zarządzenie tępienia zwierząt szkodliwych dla rybołówstwa, z przestrzeganiem istniejących w tej mierze przepisów, wzywaniem interwencji właściwych władz w wypadkach niedozwolonego zanieczyszczenia albo innego, niedozwolonego, dla rybołówstwa szkodliwego użytkowania z wody,

hodowanie i wypuszczanie narybku urządzenie tarlisk i przepławek. Zadania te Wydziału rewiru rybackiego bynajmniej jednak nie odejmują pojedynczym uprawnionym do rybołówstwa ich prawa strzeżenia własnych interesów w oznaczonych kierunkach, stosownie do odnośnych ustaw

4. Zwiedzanie wód rewirowych celem zbadania stanu ryb, przeszkód w odpowiednim rozwoju tego użytkowania i potrzebnych w tym celu wspólnych środków; przy tem badaniu posiadacze praw rybołówstwa na wodach rewirowych wspierać winni według możności Wydział i jego organa.

Do wypełnienia swego zadania Wydział przyjąć może siły pomocnicze kontraktowo, za wypowiedzeniem.

§. 28.

Koszta administracji Wydziału rewiru rybackiego i koszta jego zarządzeń pokrywane będą z funduszów, którymi w myśl §. 27. ust. 2. Wydział zarządza. Zaciąganie pożyczek Wydziałowi dozwolonem nie jest.

Jeżeli Wydział rewiru rybackiego ustanowiony został dla większej przestrzeni wodnej. natenczas winien przy użyciu rozporządzalnych środków uwzględniać pojedyncze dorzecza objęte przestrzenią wodną w stosunku, któryby o ile można dochodowi z taksy rewirowej odpowiadał.

Roczne zamknięcia rachunków z odpowiednimi dokumentami przedkładać ma Wydział politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia, a względnie do uzyskania absolutoryum.

§. 29.

Blizsze postanowienia co do urządzenia i sprawowania czynności Wydziału rewiru rybackiego, w szczególności co do wyboru przewodniczącego i innych funkcyonaryuszów, co do wymogów ważności uchwał. prawomocnego zastępstwa na zewnątrz. przechowania kwot pieniężnych i innych efektów wartościowych i co do asygnowania wypłat, oznaczają członkowie Wydziału w projekcie regulaminu i przedłożą takowy politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia

Dodatkowe zmiany regulaminu wymagają również zatwierdzenia.

§. 30.

Na wniosek Wydziału krajowego może Minister rolnictwa rozporządzić, że aż do dalszego zarządzenia nie będzie się zaprowadzać Wydziałów rewirowych rybackich w sposób określony §§. 24. i 25. dla pojedynczych albo dla wszystkich dorzeczy i że funkcyje tychże Wydziałów rybackich, jak w odnośnych przepisach tej ustawy są określone, przechodzą na Wydział krajowy.

W tym wypadku nie ma miejsca końcowe postanowienie § 28. o przedkładaniu rocznych zamknięć rachunków.

Postanowienie przejściowe.

§. 31.

Sposób pierwszego utworzenia rewirów rybackich określony zostanie w drodze rozporządzenia, przyczem wydane będą także odpowiednie postanowienia, ażeby na wodach stanowiących granicę z takimi sąsiednimi krajami, w których rewiry rybackie na podstawie analogicznych przepisów

również są utworzone. granice rewirów nie przecinały wód w sposób nieodpowiadający celowi.

Przy tej regulacyi można wyznaczyć stosowny termin prekluzyjny do zgłoszenia roszezeń o uznanie wody rybnej za rewir własny (§. 11.), a jako warunek tego uznania można żądać odpowiadającego celowi dowodu wyłącznego posiadania prawa rybołówstwa na odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 32.

Uskutecznione przez polityczną władzę krajową rozgraniczenie rewirów ogłoszone będzie w miarę, jak dla pojedynczych dorzeczy dokonane zostanie, w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenia w nadbrzeżnych gminach z podaniem podziału na rewiry własne i dzierżawne (§§. 11. i 14.) oraz z uwagą że zażalenia przeciw temu rozgraniczeniu wniesione być mogą w ciągu 60 dni do politycznej władzy powiatowej celem przedłożenia ich politycznej władzy krajowej i zasiągnięcia decyzji Ministerstwa rolnictwa.

§. 33.

Okoliczność, że woda rybna, do rewiru dzierżawnego wcielić się mająca, w czasie pierwszego ustanowienia rewirów jest wydzierżawioną, nie stanowi przeszkody do tego wcielenia i do stosowania dalszych przepisów co się tyczy rybnego gospodarstwa.

Okoliczność ta nie wpływa jednak na wzajemne pretensye, które stronom kontraktowym służą na podstawie postanowień kontraktu dzierżawnego. dających się na przypadek ten zastosować, a w braku takich postanowień na podstawie powszechnego prawa cywilnego.

§. 34.

Pierwsza taksa rewirowa od rewirów własnych złożoną będzie w kwocie odpowiadającej czasowi, który ubiegł od chwili prawomocności orzeczenia wydanego w myśl §. 32., jednakże z opuszczeniem ułamków miesiąca.

B. Przestrzenie wodne nie wcielone do rewirów rybackich.

§. 35.

Urządzenie gospodarstwa rybnego (własna administracya dzierżawa, albo inny sposób gospodarstwa) na wodach bieżących, nie wcielonych do rewirów rybackich, pozostawione jest uprawnionym do rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych rybacko-policyjnych przepisów.

III.

Urządzenie gospodarstwa rybnego na wodach stojących.

§. 36.

Urządzenie gospodarstwa rybnego (własna administracya, dzierżawa albo inny sposób gospodarstwa) na wodach stojących, pozostawione jest uprawnionym do rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych rybacko-policyjnych przepisów oraz tych szczegółowych prawideł, któreby w myśl i na podstawie następującego §. 37. dla odnośnej wody wydane zostały.

§. 37.

O ile to ze względu na ekonomiczne znaczenie rybołówstwa albo na szczególne stosunki rybactwa na pewnej wodzie stojącej byłoby wskazanem, lub wobec tych okoliczności odpowiedniem, wyda polityczna władza krajowa dla odnośnej wody regulamin rybacki, w którym podane będą ostrożności, jakie uprawnieni do rybołówstwa w gospodarstwie rybnem zachować winni, ażeby gospodarstwo zostawało o ile można w harmonii z rozciągłością i treścią pojedynczych uprawnień rybackich (przestrzeń, czas i sposób wykonywania uprawnień rybackiego), oraz ażeby zapobiedz nawet przypadkowemu wdzieraniu się w cudze prawa rybołówstwa.

Na podstawie regulaminu rybackiego mogą być uprawnieni do rybołówstwa nawet połączeni w związek. Statut zawierać ma zasadnicze postanowienia co do istnienia i działalności związku, w szczególności także uregulować przyczynianie się członków do wydatków związku Statut ułoży polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu interesowanych i przedłoży go politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia. Zmiany statutu po ukonstytuowaniu się związku mogą być uchwalone w drodze statutem wskazanej przez członków związku, wymagają jednak również zatwierdzenia politycznej władzy krajowej.

§. 38.

Jeżeli idzie o rybołówstwo na wodzie stojącej, na której uprawnieni do rybołówstwa połączeni są w związek, służy zarządowi związku prawo stawiania wniosków w tych wszystkich wypadkach, w których na wodach rewiowych stawianie wniosków przyznane jest Wydziałowi rewiru.

IV.

Wykupno praw rybołówstwa.

§. 39.

Wydział rewiru rybackiego jest uprawniony żądać w interesie rybołówstwa większego obszaru, uchylenia istniejących praw rybołówstwa za stosownem wynagrodzeniem dla następujących celów :

1. dla usunięcia stałych urządzeń (odjazdów, jaseł i t. p.), któreby dla połowu ryb istniały w ciągu wód rewiowych na mocy osobnego prawa w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy ;

2. dla utworzenia miejsc ochronnych dla ryb, to znaczy takich przestrzeni wodnych, gdzie połowu ryb w ogóle zaniechać należy ;

3. dla zabezpieczenia celu, który ma być osiągniętym przez założone lub założyć się mające kładki i komory dla ryb (§. 48).

Żądanie wykupna stawiać należy w politycznej władzy powiatowej, która sprawę załatwi, a jeżeli porozumienie stron co do kwoty wynagrodzenia nie przyjdzie do skutku, oznaczy tę kwotę i orzeczenie wyda.

Przy tem winna władza, o ile szczególne stosunki nieusprawiedliwiają odmiennego postępowania, przyjąć za podstawę swego orzeczenia dwudziestokrotne przecięcie czystego dochodu, jaki wykupić się mające rybołówstwo przyniosło w dziesięciu latach poprzedzających postępowanie, a względnie jaki byłoby przyniosło w razie zachowania rybacko-poliejnych przepisów.

Wynagrodzenie uiścić ma Wydział rewiru rybacki.

V.

Tarliska ochronne.

§. 40.

Tak w rewirach rybackich, jakoteż na innych po za rewirami istniejących wodach rybnych może polityczna Władza powiatowa na wniosek jednej albo więcej osób, które z powodu posiadania prawa rybołówstwa na odnośnych wodach w urządzeniu rybołówstwa tamże są interesowane, przy wodach rewirowych nadto także na wniosek Wydziału rewiru rybackiego uznać takie przestrzenie albo powierzchnie wód, które do tarła ryb i do rozwijania się młodego narybku są przydatne. za tarliska ochronne pod warunkiem, że wyborowi odnośnych miejsc a względnie zakazom, które dla nich celem ochrony tarła i narybku mają być wydane (zakaz połowu ryb, wyrwania trzciny i trawy, wyjmowania piasku i szutru i t. p.). nie stoją na przeszkodzie względy przeważnego znaczenia.

Gdyby później przeważny interes wymagał stałego lub przejściowego zniesienia takiego zakazu, uczyni to polityczna Władza powiatowa.

Tarliska ochronne oznaczone będą jako takie przez postawienie znaków (niebieskie tablice przekreślone białymi pręgami w formie krzyża) albo napisów w dostatecznej liczbie. a posiadacz brzegów winien zezwolić na postawienie tych znaków.

Postanowione zakazy w razie potrzeby w gminie ogłosić należy.

§. 41.

O ile za uszczuplenie prawa rybołówstwa albo innego prawa, przez założenie i oznaczenie tarliska ochronnego względnie przez połączone z tem zakazy, zażąda kto i uzyska przyznanie mu odszkodowania, mają je również jak koszta samego urządzenia ponieść odnośni wnioskodawcy (§. 40).

VI.

Stosunek rybołówstwa do innych praw.**Stosunek do sąsiedniej własności gruntowej.**

§. 42.

W wykonywaniu rybactwa wolno jest tak rybakom jak pomocnikom ich wstępować na cudze grunta nadbrzeżne i przytwierdzać do nich narzędzia łowcze, byleby przytem zachowali wszelkie ostrożności. ażeby możliwego uszkodzenia uniknąć i wynagrodzili wyrządzoną szkodę.

Pozwolenie to ustawowe nie rozciąga się jednak na te grunta, które jako przynależność budynków mieszkalnych, gospodarczych, fabrycznych lub innych razem z tymi budynkami są ogrodzone, oraz na takie grunta, które dla obcych wogóle przez mury, sztachety lub inne stałe przyrządy są zamknięte. (§. 5. u. p.).

§. 43.

Podczas opadania wody przy wylewach, może uprawniony do rybołówstwa łowić ryby i po za graucami swej wody rybnej w zbiorowiskach powstałych na gruntach cudzych wzdłuż jego wody, winien jednak zachować należyte ostrożności w celu uniknięcia uszkodzeń i wynagrodzić wy-

rzadzoną szkodę, ryby zaś pozostałe na gruncie po ustąpieniu wylewu może za to posiadacz gruntu w granicach swej posiadłości zawłaszczyć. Nie wolno posiadaczowi gruntu czynić takich urządzeń, któreby miały na celu wstrzymywanie powrotu ryb do łóżyska wody (§. 6. u. p.).

Stosunek do innych użytkowników wodnych.

§. 44.

Polityczne władze powiatowe wydadzą odpowiednie zarządzenia, ażeby przy użytkowaniu wód, które według ustaw regulujących prawo wodne nie wymaga pozwolenia władzy, zapobiedz o ile możności uszkodzeniom rybaetwa dającym się uniknąć.

Zarządzenia te skuteczne będą z urzędu przy wydaniu przepisów policyjnych, przewidzianych w wyż wspomnianych ustawach o powszechnem uregulowaniu wykonywania takich użytkowań wodnych, w każdym innym zaś wypadku na żądanie uprawnionego do rybołóstwa; przyczem należy baczyć szczególnie na uchylenie szkodliwego niepokojenia tarlisk nawet w tym razie, gdy osobne miejsca ochronne w myśl §. 40 urządzone nie są.

§. 45.

W razie urządzenia zakładów przemysłowych lub innych, które wymagają użytkowania wody a do których wedle ustaw regulujących prawo wodne tudzież obowiązujących ustaw przemysłowych lub innych ustaw, potrzeba pozwolenia władzy, należy do odnośnych rozpraw wzywać zawsze także osoby interesowane w tem a uprawnione do rybołóstwa i uwzględnić w sposób odpowiedni ich uzasadnione zarzuty, mianowicie z zachowaniem następujących ogólnych postanowień §§. 46 i 52 jakoteż szczegółowych przepisów §§. 47--51.

§. 46.

Do zarzutów, których nie mogą wnosić uprawnieni do rybołóstwa przeciw wykonywaniu innych praw użytkowania wody w myśl §. 19. ustawy wodnej z 30. Maja 1869. dz. p. p. I 93 (względnie §. 39 ustawy krajowej z 4. Marca 1875. dz. u. kr. I. 41), nie należą zarzuty takie, które zmierzają do powstrzymania zanieczyszczenia wód rybnych, urządzenia przepławek i jaseł, tudzież do regulacyi osuszania przekopów w sposób dla rybaetwa ile możności nieszkodliwy, jeżeli tylko zarzuty te bez znacznego utrudnienia innego użytkowania wody uwzględnione być mogą (§. 7. u. p.).

Bliższe postanowienia co do dopuszczalnych w tej mierze rozszczeń osób uprawnionych do rybołóstwa. zawarte są w następujących §§. 47--51.

§. 47.

Gdzie woda użytą jest do zbierania lub odprowadzania takich substancyj, które zanieczyszczają wodę w sposób dla rybaetwa szkodliwy. tam mogą uprawnieni do rybołóstwa albo Wydział rewiru rybackiego żądać, ażeby takie zanieczyszczanie wody, o ile ono już z innych względów nie jest dopuszczalne, i wówczas było zaniechane, kiedy usunięcie tych substancyj bez znacznego utrudnienia dla odnośnego przedsiębiorstwa także na innej drodze albo po odpowiednem oczyszczeniu może nastąpić.

Co się tyczy umożliwienia przepływu ryb, mogą uprawnieni do rybołówstwa albo Wydział rewiru rybackiego żądać, ażeby przy zakładach użytkowania wody urządzono przepławki, komory albo inne odpowiadające celowi przyrządy, o ile to bez znacznego utrudnienia użytkowania tych zakładów jest możliwe.

Gdyby dla urządzenia przepławki, której istnienie dla rozwoju rybołówstwa na znaczniejszej przestrzeni wodnej uznane zostało za konieczne, okazała się potrzeba użycia cudzego gruntu, właściciel obowiązany jest zezwolić na stosowne użycie tegoż gruntu za zupełnem wynagrodzeniem. Jeżeli wskutek tego właściwy użytek z gruntu dla właściciela zginął, może właściciel żądać wywłaszczenia całego gruntu.

§. 48.

Określone w §. 47. żądania celem zapobieżenia zanieczyszczeniu wody i umożliwienia przepływu ryb, nie mogą nawet w obec warunku oznaczonego w §. 47. wówczas być uwzględnione, jeżeli ze względu na inne stosunki odnośnej przestrzeni wodnej nie można w ogóle oczekiwać odpowiedniego podniesienia rybołówstwa od zarządzenia połączonego z utrudnieniem przedsięwzięcia a w dalszym razie z kosztami dla uprawnionego do użytkowania wody (§. 50.).

§. 49.

Jeżeli z wód rybnych odprowadza się wodę kanałami dla nawodnienia gruntów albo do innego celu tylko czasowo lub w ogóle w taki sposób, że hodowla ryb w tych kanałach nie jest właściwą a przeciwnie tylko na połów ryb wpływających z cudzej wody rybnej możnaby liczyć, natenczas żądać mogą uprawnieni do rybołówstwa albo Wydział rewiru rybackiego, ażeby kanały te zaopatrzone w jasta przy ujściach albo w najbliższem stosownem miejscu.

§. 50.

Koszta wspomnianych w §§. 47 i 49 urządzeń, mających na celu zapobiedz uszkodzeniu rybaictwa dającemu się uniknąć, ponosić mają ci, którzych budowle, przeznaczone do użytkowania wody, w takie urządzenia mają być zaopatrzone. Jeżeli zaś idzie o zaopatrzenie w te urządzenia takich budowli, przy których już w tym czasie, w którym uprawnieni do rybołówstwa a względnie Wydział rybacki żądanie swe zgłasza, w sposób nieprzeciwiający się ustawom używa się wody do zbierania lub odprowadzania substancyj zanieczyszczających lub inaczej rybaictwu wyrządza się szkodę, to koszta urządzeń powyżej wspomnianych ponieść mają ci, którzy tego żądali.

§. 51

Jeżeli gospodarstwo rybne w odpiwach wody głównej, jako to w młynówkach, kanałach i t. p. nie służy ich posiadaczowi, lecz temu, kto uprawniony jest do rybołówstwa w wodzie głównej, to polityczna Władza powiatowa na żądanie tego ostatniego i po wysłuchaniu powyżej wspomnianego posiadacza, skutecznie stosowne zarządzenia, ażeby uprawniony do rybołówstwa albo jego pełnomocnik z reguły, t. j. z wyjątkiem wypadku nieprzewidzianej koniecznej potrzeby, zawiadomiony był w odpowiednim

terminie o zamierzonym osuszeniu młynówek, kanałów albo innych odpływów, jako też o zamierzonym zamknięciu wody głównej.

Termin ten, z uwzględnieniem stosunków budowlanej wodnej i wypadków z reguły się wydarzających, należy ile możności tak ustanowić, ażeby z jednej strony uprawniony do rybołówstwa albo jego pełnomocnik mógł jeszcze poczynić zarządzenia potrzebne dla zapobieżenia uszkodzeniu stanu rybnego, z drugiej zaś strony ażeby uprawniony do używania wody przez nałożony mu obowiązek uwiadomienia nie był w swoich odnośnych zarządzeniach po nad miarę konieczności ograniczony.

Jeżeli sposób użytkowania wody nie dopuszcza w ogóle każdorazowego zawiadomienia uprawnionego do rybołówstwa bez znacznego uszczerbku dla przedsiębiorstwa, albo jeżeli takiego zawiadomienia ze względu na stosunki rybaństwa można zaniechać bez znacznej szkody dla stanu rybnego wody, to władza obowiązku uwiadomienia nie będzie nakładać.

W żadnym jednak razie uprawnionemu do rybołówstwa, względnie jego pełnomocnikowi, nie należy stawiać przeszkód w rozporządzeniu rybami znajdującymi się w spuszczonej odpływach wody.

§. 52

Przy regulacji wód należy tak w całym urządzeniu jak i w szczegółach oraz przy wykonaniu budowli regulacyjnych baczyć na to, ażeby uwzględnione były także interesa rybaństwa, o ile to nastąpić może bez uszczerbku dla celu regulacji i bez niestosunkowego podwyższenia kosztów.

W szczególności należy dążyć do pozostawienia albo założenia takich miejsc, gdzieby mnożenie się ryb nastąpić mogło, oraz takich miejsc, w którychby ryby w czasie wysokiego stanu wody mogły znaleźć schronienie.

Postanowienia te stosują się także analogicznie do budowy spławów i do ostrożności, które przy spławianiu w myśl ustawy lasowej oznaczyć należy.

Stosunek do polowania.

§. 53.

Uprawnionemu do rybołówstwa wolno także łowić albo zabijać dziko żyjące zwierzęta, które dla stanu rybnego w wysokim stopniu są szkodliwe, tak na swej wodzie rybnej jak bezpośrednio w jej pobliżu każdego czasu i w sposób dowolny, jednakowoż bez użycia broni palnej lub trucizny. Uprawniony do polowania nie może z tego powodu podnieść żadnego zarzutu ale zastrzega mu się prawo rozporządzania złowionymi lub ubitymi w takich wypadkach zwierzętami.

Takie samo upoważnienie służy osobom, których uprawniony do rybołówstwa dla ochrony jego wody rybnej ustanowi, albo tym, którym uprawniony lub Wydział rewiru rybackiego za przyzwoleniem politycznej Władzy powiatowej powierzy łowienie lub zabijanie zwierząt dla rybaństwa szkodliwych.

Oznaczenie szkodliwych zwierząt tego rodzaju służy politycznej Władzy krajowej, która też zezwolić może w razie udowodnionej stosowności także na zabijanie takich zwierząt bronią palną w pewnym okresie czasu i pod warunkiem zachowania ostrożności uznanych za potrzebne, jeżeli osoby do tego przeznaczone zasługują na zaufanie.

VII.

Przepisy o policyi rybackiej.

Pod względem połowu i sprzedaży ryb.

§. 54.

Polityczna Władza krajowa ustanowi i obwieści dla cenniejszych gatunków ryb, znajdujących się w wodach krajowych, czas ochrony, z uwzględnieniem okresów ich tarła.

Ryby, które w czasie ochrony żywe dostaną się w ręce rybaka, ma tenże natychmiast z potrzebną ostrożnością napowrót do wody puścić.

§. 55.

Polityczna Władza krajowa może dla pewnych wód ze względu na okresy tarła cenniejszych gatunków ryb, które w tych wodach przeważają lub mają być hodowane, ustanowić okresy czasu, w których łowienia ryb w odnośnych wodach zaniechać należy. Nastąpi to jednak tylko wówczas, jeżeli — w obec innych gatunków ryb w danej wodzie żyjących — ustanowienie takich okresów, w skutek połączonego w niem zakazu połowu także i ryb nie znajdujących się właśnie w okresie tarła, da się zaprowadzić bez znacznego ograniczenia rybołówstwa. W czasie tych w ten sposób ustanowionych i ogłoszonych okresów, połów ryb zakazany jest w odnośnych wodach; w szczególności nawet dozwolonych zresztą przyrzędów rybackich nie wolno wpuszczać do wody, a jeżeli przedtem już zostały wpuszczone, należy je przed nastaniem czasu ochrony usunąć lub do połowu ryb niezdatnymi uczynić.

W okresach tych wzbronione jest także wpędzanie lub wpuszczanie do wody zwierząt domowych, a w szczególności kaczek, z wyjątkiem miejsce do pławienia, znajdujących się w bezpośredniem pobliżu osad lub zagrod.

§. 56.

Na prośbę uprawnionego do rybołówstwa, a gdyby dla odnośnej wody istniał Wydział rewiru rybackiego, za tegoż zgodą, może Władza polityczna powiatowa dozwolnić wyjątków od przepisu drugiego ustępu §. 54. w celach sztucznej hodowli ryb, albo dla badań umiejętnych; w tych samych warunkach może także bez względu na cel dozwolnić wyjątków od zakazu łowienia wydanego na podstawie §. 55. dla takich miejscowości, w których połów pewnych gatunków ryb ze względu na stosunki miejscowe w ogóle tylko w okresie tarła jest gospodarczo możliwym.

W tych wypadkach wydać ma powiatowa Władza polityczna osobny certyfikat, opiewający na pewne nazwisko, oznaczające wodę i inne istotne warunki zezwolenia, a to według formularza przez polityczną Władzę krajową przepisane się mającego; rybak nosić ma ten certyfikat przy sobie i okazać na żądanie organom nadzorczym.

§. 57.

Dynamitu i innych materyj eksplodujących, dalej rybiej trutki, wroniego oka i innych podobnych środków odurzających do połowu ryb używać nie wolno.

W razie udowodnionej, a jeżeli dla odnośnej wody istnieje Wydział rewiru rybackiego, przez tenże Wydział potwierdzonej konieczności użycia środków eksplodujących, może polityczna Władza krajowa udzielić do tego wyjątkowo pozwolenia, z zachowaniem potrzebnych środków ostrożności.

§. 58.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać wężerzy, plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb nawet w tym razie, gdyby sam właściciel tych urządzeń wodnych był tamże uprawnionym do rybołówstwa.

§. 59.

Stałe przyrządy do połowu ryb w toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody, nie mogą sięgać po za połowę szerokości łożyska wody, którą to szerokość wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym; przyrządy takie wolno umieszczać od jednego lub obu brzegów tylko w takim odstępnie od siebie, który odpowiada najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowczych ze sieci, które się wstawia w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i które się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

Dalej nie odnosi się ten zakaz do takich, przy wejściu w życie tej ustawy już istniejących stałych przyrządów łowczych, których istnienie w rozmiarze lub położeniu nieodpowiadającym temu zakazowi, polega na specjalnym tytule prawnym, przyczem atoli zastrzega się według §. 39. możliwe wykupno.

I tych przyrządów nie wolno jednak używać w czasie ochrony, który w danym razie według §. 55. dla pewnej wody będzie ustanowiony.

§. 60.

Jeżeli z ustawieniem stałych przyrządów rybołowczych połączone są budowle wodne, lub jeżeli zajdzie jaka okoliczność, uzasadniająca według ustawy wodnej i przepisów policyi wodnej potrzebę zezwolenia Władzy, wówczas ustawienie przyrządów rybołowczych zależy od tego zezwolenia i od większych lub dalszych ograniczeń, jakie co do szerokości i położenia przyrządów z uwagi na ustawę wodną i ze względów policyjnych przepisane zostały.

§. 61.

Stałe przyrządy rybołowcze, ustawione w rewirach dzierżawnych w czasie trwania dzierżawy, winien ustępujący dzierżawca w odpowiednim terminie przez powiatową Władzę polityczną oznaczyć się mającym, usunąć na własny koszt bez odszkodowania, jeżeli następca jego w dzierżawie oświadczy, że ich nie przyjmie, albo jeżeli na podstawie następującego §. 62. wydany zostanie ogólny zakaz, pod który przyrządy te, stosownie do ich właściwości, podpadają.

§. 62.

Dalsze zakazy co do pewnych sposobów i środków łowienia ryb, które według swej właściwości mogłyby stanowi ryb znaczną przynieść szkodę, może polityczna Władza krajowa wydać w drodze rozporządzenia dla całych obszarów wodnych lub dla pewnych wód. Przytem oceniać należy możność znacznego uszkodzenia stanu ryb z tego stanowiska, czy stosując odnośne sposoby i środki łowienia ryb, można uniknąć lub trudno uniknąć odjęcia wodzie rybnej wielkiej ilości takich cenniejszych ryb, które się jeszcze nie namnożyły i nie mają wielkości odpowiedniej do sprzedaży na targu, oraz takich ryb, które cenniejszym rybom służą za pożywienie.

Jeżeliby w wykonaniu tego postanowienia został wydany zakaz, wykluczający dalsze używanie znajdujących się dotąd w użyciu przyrządów rybołówczych, należy do wejścia w życie tego zakazu pozostawić odpowiedni okres czasu.

§. 63.

Powyższe postanowienia co do czasu ochrony i zakazów łowienia (§. 54—62.) nie stosują się do stawów i do innych zbiorników wody, założonych dla hodowli ryb, bez względu na to, czy one z inną wodą są lub nie są połączone.

§. 64.

Polityczna Władza krajowa postanowi i ogłosi, których gatunków ryb, dla utrzymania odpowiedniego stanu zarybienia, w pewnych czasach albo poniżej pewnej miary nie wolno ani sprzedawać, ani w gospodach publicznych podawać.

Wydany zakaz rozciąga się na odnośne gatunki ryb, bez względu na ich pochodzenie i tyczy się także tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach, lub przy nich w lodowniach, naczyniach i t. d. trzymają.

Oznaczenie przyrządów rybackich i legitymacje rybaków.

§. 65.

Jeżeli to ze względu na stosunki rybackie na pewnej wodzie okazuje się potrzebnem lub odpowiedniem, polityczna Władza powiatowa zarządzi, ażeby przyrządy rybackie, zastawione do połowu ryb w nieobecności rybaka, zaopatrzone były znakiem, zgłoszonym w Urzędzie nadbrzeżnej gminy, po którymby osobę rybaka poznać można.

§. 66.

Kto wykonywa rybołówstwo po za ogrodzonymi miejscami, musi posiadać poświadczenie uprawnienia do rybołówstwa na odnośnej wodzie i poświadczenie to okazać organom nadzorczym na ich żądanie.

Poświadczenie takie dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej, jak również dla jego personelu pomocniczego stanowi „karta rybaka“, która wystawiona ma być zawsze na nazwisko, a mianowicie:

1. Dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej przez polityczną Władzę powiatową, a to dla posiadacza na czas nieograniczony, z zastrzeżeniem zwrotu w razie pozbycia się lub wydzierżawienia wody rybnej, dla dzierżawcy na czas trwania dzierżawy, z zastrzeżeniem zwrotu z ustaniem dzierżawy.

2. Dla personelu pomocniczego przez właściciela lub dzierżawcę samego na każdy rok kalendarzowy

Inne osoby, które za opłatą lub bezpłatnie przypuszczone będą do łowienia ryb na jednej lub na kilku obcych wodach rybnych, muszą się zaopatrzyć w wystawioną na nazwisko „książeczkę rybacką“, w której właściciel lub dzierżawca wody rybnej poświadczy przypuszczenie do łowienia ryb i czas trwania tego pozwolenia. „Książeczkę rybacką“ wydawać będzie Wydział rewiru rybackiego na trzy lata, za opłatą należności w kwocie pięciu złr.

Formularze kart i książeczek rybackich polityczna Władza krajowa ustanowi i obwieści.

Ochrona rybactwa.

§. 67.

Uprawnieni do rybołówstwa mogą swoim organom nadzorczym, ustanowionym dla ochrony innych interesów, mianowicie gałęzi gospodarstwa rolnego lub lasowego łącznie z polowaniem, poruczyć także nadzór i ochronę rybactwa, i żądać w tym celu potwierdzenia ich przez polityczną Władzę powiatową oraz zaprzysiężenia według roty, przez polityczną Władzę krajową przepisać się mającej.

Uprawnieni mogą także żądać osobnego zatwierdzenia i zaprzysiężenia organów straży rybackiej, jeżeli organa te posiadają warunki, przepisane dla straży polowej.

§. 68.

Do organów, którym poruczono nadzór i ochronę rybactwa i które jako takie zostały zatwierdzone i zaprzysiężone, stosują się postanowienia o straży polowej w ogóle, a co do urzędowego ich stanowiska, przepisy ustawy państwowej z dnia 16. Czerwca 1872. Dz. p. p. Nr. 84.

W szczególności mają one prawo i obowiązek:

1. nadzorować wody rybne swego okręgu służbowego. jazy, szlasy, tamy, komory na koła wodne i t. d., o ile urządzenia te dotyczą rybactwa;
2. rewidować łodzie rybackie, sadze rybne i przyrządy rybołówcze;
3. zarządzać konfiskatę ryb i przyrządów rybołówczych, oraz aresztować według ustawy z dnia 16. Czerwca 1872. Dz. p. p. Nr. 84.

VIII.**Władze i postępowanie w sprawach nie podpadających pod przepisy karne.**

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyrażnie innej kompetencji, do Władz politycznych. Władze te mają przytem, o ile idzie o kwestye fachowe, wysłuchać opinii rzeczoznawców. Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kierunku fachowo-rybackim można uważać za opinią wystarczającą, bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców.

Polityczna Władza krajowa przed wydaniem rozporządzeń, ustawą tą kompetencji jej zastrzeżonych, zasięgać ma zdania Wydziału krajowego.

Przy wydaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innymi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą Władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie przydzielonych im organów policji lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwagę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej podstawie sprawozdania i wnioski. Blizsze przepisy o właściwości Władz i postępowaniu mieszczą się w następują-

cym §. 70., o ile idzie o stosunek rybackiego do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową, lub przepisami o żegludze i spławianiu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie, w §§. 71—78.

A. Postępowanie w sprawach, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu.

§. 70.

W tych wypadkach, w których idzie o stosunek rybackiego do spraw uregulowanych w głównych zasadach ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu (a mianowicie o stosunek do zakładów używania i regulacji wody, do budowli spławnych, do spławu dzikiego, żeglugi lub spławu wiązowego), obowiązują także przy dochodzeniu i rozstrzyganiu spraw tego rodzaju postanowienia, zawarte w powyżej wspomnianych ustawach i przepisach o kompetencji władz i o postępowaniu, a do stosunku pomienionego dające się zastosować, nie wyłączając przepisów o dopuszczalności robót przygotowawczych na obcym gruncie, o odwoływaniu się i o ponoszeniu kosztów postępowania.

Niemniej należy przy tych dochodzeniach baczyć także na stosujące się do odnośnego wypadku merytoryczne postanowienia tej ustawy a orzeczenia w trzeciej instancji, jeżeli one według wyżej wymienionych przepisów nie należą do samego Ministerstwa rolnictwa, wydawane będą w porozumieniu z rzeczonem Ministerstwem.

B. Postępowanie w innych sprawach.

§. 71.

Gdzie ustawa niniejsza w innych sprawach, do których §. 70. się nie stosuje, przekazuje pewną czynność urzędową lub zarządzenie politycznej Władzy powiatowej, właściwą jest ta Władza, w której okręgu leży odnośna parcela wody rybnej. Jeżeli parcela rozciąga się po za granice powiatu lub jeżeli idzie o urządowanie albo zarządzenie, które z natury przedmiotu lub celu wymaga postępowania jednolitego, obejmującego także parcele wodne innego powiatu, wówczas polityczna Władza krajowa oznaczy z pomiędzy interesowanych Władz powiatowych tę, która stanowić ma w pierwszej instancji.

§. 72.

W razie gdyby gmina sprawująca administrację polityczną a uprawniona do rybołówstwa, miała wystąpić jako jedna ze stron w obec innych uprawnionych do rybołówstwa lub w ogóle uprawnionych, przeprowadzenie dochodzenia i orzekanie w pierwszej instancji należy do politycznej Władzy krajowej.

§. 73.

Jeżeli uprawnionych do rybołówstwa, którzy mają być zawezwani do współdziałania w dochodzeniu, w myśl niniejszej ustawy przeprowadzić się mającym, na pewne oznaczyć nie można, wówczas zawiadomienie nieznanym uprawnionych do rybołówstwa nastąpi za pomocą edyktu który ogłosić należy w dzienniku krajowym, przeznaczonym do obwieszczeń urzędowych, i w gminach tego terytorium, na które dochodzenie się rozciąga.

§. 74.

Rozprawy ze stronami przeprowadzać należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem rzeczników prawnych i znawców, a jeżeli okaże się potrzeba, należy już do tych rozpraw z urzędu przyzywać rzeczoznawców.

W mniej ważnych wypadkach Władza polityczna poruczyć może przeprowadzenie pojedynczych czynności urzędowych odnośnym Zwierzchnościom gminnym.

Z całej rozprawy spisać należy protokół, który zawierać ma wynik doprowadzonej do skutku ugody, a jeżeli ugoda nie została osiągnięta, oświadczenia stron i ich umotywowanie oraz inne uwagi przeciwnie.

§. 75.

Jeżeli idzie o poniesienie lub o zwrot kosztów pewnego zarządzenia lub o odszkodowanie, względnie o przyczynianie się do kosztów lub odszkodowań, wówczas Władza polityczna, występująca jako pierwsza instancja, weźmie tę kwestję pod rozprawę i rozstrzygnie ją z zastosowaniem postanowienia następującego §. 76.

Co do kosztów postępowania Władza polityczna zastosuje się do §. 77.

§. 76.

Jeżeli Władza administracyjna powołana jest na zasadzie pierwszego ustępu §. 75. do orzeczenia o kosztach i odszkodowaniach lub o przyczynianiu się do kosztów i odszkodowań, wówczas, gdyby pomiędzy interesowanymi ugoda nie przyszła do skutku, ustanowi Władza w orzeczeniu swoim zarazem termin, w ciągu którego ci, którzy z rozstrzygnięcia nie są zadowoleni, udać się mają na drogę prawa i o tem jej donieść.

Termin ten nie może być wyznaczony krótszy niż 30 dni licząc od doręczenia orzeczenia.

Od orzeczenia wydanego przez pierwszą instancję w powyżej wskazanych sprawach i od wyznaczenia terminu odwołanie się do wyższej instancji politycznej nie ma miejsca.

Wydane orzeczenie może być wykonane, jeżeli termin wyznaczony do udania się na drogę prawa bez skutku upływał. Jeżeli udano się na drogę prawa, to postanowienie zawarte w końcowym ustępie §. 21. (§. 3. u. p.) na ten spór się rozciąga (§. 4. u. p.).

§. 77.

O ponoszeniu kosztów postępowania orzekać będą Władze polityczne wraz ze sprawą główną w drodze instancyj, przyczem należy wychodzić z zasady, że koszta ta strona przedewszystkiem poniesie, która żądała dochodzenia lub spowodowała je swoją winą.

Władza polityczna ma jednak orzec, czy i jak koszta te w poszczególnym wypadku także i na inne lub na wszystkie w dochodzeniu interesowane strony częściowo miałyby być nałożone, w miarę interesu, jaki strony mają w załatwieniu sprawy głównej, a z uwzględnieniem okoliczności, czy szczególne, zbędne zresztą wydatki nie zostały spowodowane zachowaniem się jednej lub drugiej strony.

§. 78.

Rekursy przeciw orzeczeniom politycznych Władz powiatowych wnosić należy do politycznej Władzy krajowej, a rekursy przeciw orzeczeniom politycznej Władzy krajowej do Ministerstwa rolnictwa. Rekursy wnosić należy w przeciągu dni 14tu po doręczeniu orzeczenia ustnie lub pisemnie do tej Władzy politycznej, która orzekła w pierwszej instancyi.

Rekurs wniesiony w terminie ma skutek odraczający, jeżeli względy bezpieczeństwa publicznego nie wymagają natychmiastowego wykonania nakazanego zarządzenia.

IX.**Przekroczenia i kary.**

§. 79.

Zwierzchności gmin, przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i zaprzysiężone organa policji rzecznej, obowiązani są czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy i dostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości politycznej Władzy powiatowej.

Obowiązek ten ciąży w szczególności także na organach policji targowej co do zakazu wydanego na podstawie §. 64.

Organom tym powołanym do nadzoru służą, z zastrzeżeniem połączonego z ich stanowiskiem urzędowym ewentualnie dalej idącego uprawnienia, prawa wskazane w §. 68.; a w szczególności prawo ich do rewizji miejsc, w których handlarze przechowują ryby, rozciąga się na cały zapas ryb w ogóle, który handlarze utrzymują w swych lokalach kupieckich lub przy tych lokalach w lodowniach, uaczyniach i t. d. (§. 64.).

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydanych, łącznie z zarządzeniem zamknięcia przekopów w myśl §. 10. al. 2. i §. 49. karać będzie, o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, polityczna Władza powiatowa grzywną od 5 do 50 zł., która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę, podwyższoną być może do 100 zł.

W razie niemożności uiszczenia, grzywna zamieniona będzie na karę aresztu, przyczem 5 zł. w. a. za jeden dzień aresztu liczyć należy.

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołówstwa przy połowie ryb lub przez handlarzy i właścicieli restauracyi w skutek niedozwolonej sprzedaży albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wystawionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedozwolonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskatę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 81.

Jeżeli zakazane przyrządy, wystawione do połowu ryb, będą zabrane, a z powodu ich użycia nikogo ani ścigać, ani zasądzić nie można, należy orzec samoistnie konfiskatę tych przyrządów.

§. 82.

Kary pieniężne i kwoty uzyskane ze sprzedaży skonfiskowanych ryb oraz przyrządów, które przed sprzedażą uczynić należy niezdatnymi do dalszego użytku w zabronionej formie, przypadają, jeżeli przekroczenie popełniono w rewirze własnym lub dzierżawnym, Wydziałowi rewiru rybackiego do użycia w myśl ustawy (§. 28.), w innych wypadkach funduszowi ubogich gminy, w której przekroczenie popełniono.

§. 83.

W wyroku karnym orzec należy także o zwrocie szkody popełnionej przez przekroczenie, jeżeli w skutek potrzeby dalszych wywodów odesłanie pretensji o odszkodowanie do Sądu cywilnego nie okazuje się niezbędnem. Jeżeli podług powyższego przepisu odszkodowanie w prawomocnem orzeczeniu karnem zostało przyznane lub odmówione, wolno temu, kto czuje się orzeczeniem pokrzywdzony, udać się na zwykłą drogę prawa.

§. 84.

Dochodzenie i karanie przekroczeń tej ustawy odpada w skutek przedawnienia, jeżeli wykraczający w przeciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia przekroczenia do śledztwa nie został pociągnięty, przez co jednak nie mają być zniesione skutki wskazane w §. 12. i 16., mianowicie odebranie rewiru własnego względnie dzierżawnego i w ogóle obowiązek uchylenia bezprawnego stanu, istniejącego w danym razie w skutek przekroczenia.

§. 85.

Co się tyczy kompetencji Władz politycznych do dochodzenia i karania przekroczeń tej ustawy, terminów odwołania się i postępowania, należy stosować przepisy ogólne, obowiązujące w administracyjnem postępowaniu karnem. O karach i o połączonych z niemi odszkodowaniach i zwrotach kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

X.**Ulgi finansowe.**

§. 86.

Ulgi dopuszczone pod względem stempli i należności i w rozprawach o odszkodowanie roszczeń podniesionych na zasadzie §. 6. (§. 2. u. p.), dalej w postępowaniu o utworzenie rewirów rybackich i o wykupno uprawnień rybackich, wreszcie przy uzyskaniu praw rybołówstwa, czy to według §. 4., względnie §. 5., czy też w drodze wykupna, uregulowane są w §. 8. ustawy państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. (Dz. u. p. Nr. 58.).

XI.**Postanowienia końcowe.**

§. 87.

Ustawa krajowa z 19. Listopada 1882. (Dz. u. p. Nr. 57. ex 1883.) o środkach podniesienia rybactwa na wodach krajowych traci moc obowiązującą.

§. 88.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu (§. 10. u. p.).

Sprawozdawca czyta §. 11. w brzmieniu następującem :

§. 11.

Jeżeli jedno prawo rybołówstwa — bez względu na to, czy ono znajduje się w posiadaniu wyłącznym jednej osoby lub w posiadaniu wspólnym kilku osób — obejmuje cały rewir, to rewir taki na żądanie uprawnionego uznać należy na czas trwania owego stosunku za rewir własny, t. j. za taki rewir rybacki, w którym gospodarstwo rybne służy osobie posiadającej prawo rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych przepisów ustawy i szczegółowych postanowień następującego §. 12.

Jeżeli w związku z takim rewirem zostają przekopy, które w myśl §. 10. wbrew woli uprawnionych do rewiru rybackiego w ogóle nie mogą być wcielone, to okoliczność ta nie uchyla prawa żądania, ażeby rewir ten uznany był za rewir własny.

Przemawia p. Bobczyński i wnosi do §. 11. następującą dostatecznie popartą poprawkę

§. 11.

Jeżeli prawa rybołówstwa bez względu na to, czy one znajdują się w posiadaniu jednej osoby lub w posiadaniu kilku osób, obejmują cały rewir, to taki rewir na żądanie uprawnionych uznać należy na czas trwania owego stosunku za rewir własny to jest za taki rewir rybacki, w którym gospodarstwo rybackie służy osobom posiadającym prawo rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych przepisów ustawy i szczególnych postanowień §. 12. i §. 37.

Po przemówieniu sprawozdawcy, przemawia jeszcze p. Bobczyński dla sprostowania faktu. Przemawia sprawozdawca powtórnie.

Izba w głosowaniu odrzuca poprawkę p. Bobczyńskiego a uchwała §. 11. w brzmieniu proponowanym przez komisję.

Sprawozdawca czyta :

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada uprawnionym w rewirze do rybołówstwa w miarę rozległości ich wód rybnych do rewiru wcielonych; gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawianem rybołówstwie, a zatem i pretensje do kwot czynszu dzierżawnego, należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Obliczenie udziałów w czynszu dzierżawnym jest przedewszystkiem rzeczą samych uprawnionych do rybołówstwa w rewirze, a polityczna Władza powiatowa wyznaczy im stosowny termin do zawarcia i przedłożenia odnośnej ugody.

Przedłożoną ugodę należy udzielić dzierżawcy, a ten ostatni winien w terminach płatności odpowiednio kwoty czynszu dzierżawnego uiszczać do rąk każdego z uprawnionych.

Przemawia p. Bobczyński i wnosi do ostatniego ustępu §. 20. następującą dostatecznie popartą poprawkę a mianowicie, iżby po wyrazie „uiszczać“ w miejsce wyrazów proponowanych przez komisję umieścić: „do c. k. władzy powiatowej“.

Przemawia sprawozdawca, który zgadzając się z poprawką p. Bobeżyńskiego formułuje ustęp ostatni w myśl tego wniosku, jak następuje:

Dzierżawca winien w terminie płatności odpowiednie kwoty czynszu dzierżawnego składa w c. k. politycznej władzy powiatowej, która na zasadzie zawartej ugody rozdzieli je pomiędzy uprawnionych.

P. Bobeżyński przyjmuje wniosek sprawozdawcy a Izba w głosowaniu uchwała ustęp pierwszy i drugi §. 20. zgodnie z wnioskiem komisji a ustęp trzeci w brzmieniu sformułowanem przez sprawozdawcę.

Marszałek odbiera przewodnictwo napowrót.

Na wniosek p. Artura Potockiego, uchwała Izba przystąpić do trzeciego czytania projektu ustawy.

Sprawozdawca czyta cały projekt ustawy w brzmieniu następującem :

Ustawa o rybołówstwie

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam na podstawie postanowień zawartych w ustawie państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. Dz. u. p. L. 58 o uregulowaniu rybołówstwa na wodach krajowych. co następuje :

I.

Ogólne postanowienia o prawie rybołówstwa i o gospodarstwie rybnem.

§. 1.

W myśl niniejszej ustawy prawo rybołówstwa jest uprawnieniem wyłącznym do hodowania i łowienia ryb (klasa: Pisces), muszli (klasa: Lamelli branchiata) i skorupiaków (klasa: Crustacea) we wodzie, na którą prawo terytoryalnie się rozciąga.

Postanowienia tej ustawy, gdzie w nich mowa jest w ogóle o rybach i o rybołówstwie, stosują się zatem także i do innych, poprzednio wymienionych zwierząt wodnych.

§. 2.

Posiadanie i nabycie prawa rybołówstwa podlega ogólnym przepisom o posiadaniu i nabyciu praw prywatnych; do rozstrzygania sporów powołanym jest zatem Sąd.

Wyjątek od tej zasady tworzy sprawa przyznania praw rybołówstwa na podstawie §§. 4—6 tej ustawy, którą się władzom administracyjnym zastrzega.

§. 3.

W granicach tej ustawy rozumieć należy przez sztuczne przekopy, w przeciwstawieniu do naturalnych, takie budowle wodne, któremi wodę odwróconą od swego biegu za pomocą stałych umyślnych przyrządów (śluz, jazów i t. p.), prowadzi się dla jakiegoś specjalnego użytku.

Przez sztuczne zbiorniki wody, w przeciwstawieniu do naturalnych, rozumieć należy takie budowle, wskutek których woda z opadów atmosferycznych albo z dopływów gromadzi się w miejscu do tego nrządzone (w stawie i t. p.).

Nie będzie natomiast uważane za sztuczny przekop łożysko wody naturalnej płynącej, chociażby zostało wzmocnione lub w kierunku swoim zmienione przez roboty regulacyjne (urządzenia odprowadzające wody, przekopy i t. p.). Tak samo naturalne zbiornisko wody u brzegów, chociażby zostało uregulowane, nie będzie uważane za zbiornik sztuczny.

§. 4.

Oparte na §. 382 p. u. e. uprawnienie do dzikiego rybołówstwa jest uchylone.

Na przestrzeniach lub powierzchniach wód. na których dotychczas dopuszczone było rybołówstwo dzikie, prawo rybołówstwa służyć ma na przyszłość:

1. na sztucznych zbiornikach wody lub przekopach posiadaczom tychże budowli wodnych;

2. na wodach naturalnych osobom wskazanym w §. 5.

Według tych postanowień oceniać także należy (z wyjątkiem wskazanym w §. 6.), komu służyć ma prawo rybołówstwa w zbiornikach lub łożyskach wody świeżo powstających (§. 1. ustawy państwowej).

§. 5.

Prawo rybołówstwa na wodach naturalnych, na których dotychczas dopuszczonem było rybołówstwo dzikie, przyznaje się gminie jako takiej a względnie właścicielowi obszaru dworskiego, do związku gminy nie wielonego. o tyle, o ile woda odnośna, otwarta przedtem dzikiemu rybołówstwu, leży w obrębie gminy a względnie obszaru dworskiego.

Jeżeli zaś wody takie tworzą granicę gmin lub obszarów dworskich, to linia środkowa zwykłego biegu wody stanowić będzie granicę przyznawania im prawa rybołówstwa.

Gdzie gmina a względnie właściciel obszaru dworskiego nie przyjmie prawa rybołówstwa, tam przypadnie ono krajowi.

§. 6.

Jeżeli na wodzie naturalnej przez utworzenie przekopu powstanie nowe łożysko, a opuszczone przez to dawne łożyska przeznaczone są do zamulenia, wówczas prawo rybołówstwa w przekopie będzie przyznane tym, którzy w dawnych łożyskach byli do rybołówstwa uprawnieni.

Przestrzeń wody w przekopie rozdzieli polityczna władza powiatowa pomiędzy uprawnionych w tym samym stosunku powierzchni i o ile można w tym samym porządku parcel, w jakim ich wody rybne znajdowały się na dawnej przestrzeni.

§. 7.

O ile przez zniesienie dzikiego rybołówstwa zawodowy zarobek rybaka doznaje uszczerbku, ma tenże prawo żądać słusznego wynagrodzenia od tego, komu przyznane zostało prawo rybołówstwa na wodzie otwartej przedtem dla dzikiego rybołówstwa. (§. 2. u. p.).

Roszczenie o wynagrodzenie to można podnieść tylko w ciągu jednego roku od chwili, w której odnośne obwieszczenie wydanem i w gminie nadbrzeżnej ogłoszonym zostało; w tymże terminie należy je też zgłosić do politycznej władzy powiatowej z załączeniem dowodów.

§. 8.

Praw rybołówstwa istniejących poza temi wodami, które dotychczas w myśl §. 382. p. u. c. dla dzikiego rybołówstwa były otwarte, ustawa niniejsza jako praw nie narusza, atoli z zastrzeżeniem określonych w teje ustawie wypadków wykupna.

Wykonywanie praw rybołówstwa (gospodarstwo rybne) podlega jednak w ogóle, bez względu na tytuł prawny nabycia, postanowieniom zawartym w tej ustawie dla tegoż rybołówstwa (na wodach bieżących lub stojących) oraz kompetencyi władz administracyjnych. zaprowadzonej mocą niniejszej ustawy.

II.

Urządzenie gospodarstwa rybnego na wodach bieżących.

A. Rewiry rybackie.

§. 9.

Polityczna władza krajowa podzieli wody bieżące, razem z temi dawnemi łożyskami i odnogami, które z niemi łączą się chociażby peryodycznie w sposób dla przepływu ryb przydatny, na rewiry rybackie, t. j. na takie nieprzerwane przestrzenie wód, które się nadają do skutecznego chowu ryb właściwych danej wodzie i w ogóle do prowadzenia prawidłowego gospodarstwa.

Tworzenia rewirów należy zaniechać z tych wód które ze względu na swoją stałą właściwość nie mają znaczenia dla żadnej gałęzi rybactwa.

§. 10

Do rewirów rybackich nie można wbrew woli posiadacza wcielać przepoków sztucznych, z wodami rewirowymi się łączących, jeżeli odgrodenie ich od przepływu ryb nie przeszkodzi przepływowi ryb w wodzie głównej, a posiadacz przepokodu odgrodenie takie skutecznie.

§. 11.

Jeżeli jedno prawo rybołówstwa — bez względu na to, czy ono znajduje się w posiadaniu wyłącznem jednej osoby lub w posiadaniu wspólnem kilku osób — obejmuje cały rewir, to rewir taki na żądanie uprawnionego uznać należy na czas trwania owego stosunku za rewir własny, t. j. za taki rewir rybacki, w którym gospodarstwo rybne służy osobie posiadającej prawo rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych przepisów ustawy i szczegółowych postanowień następującego §. 12.

Jeżeli w związku z takim rewirem zostają przekopy, które w myśl §. 10. wbrew woli uprawnionych do rewiru rybackiego w ogóle nie mogą być wcielone, to okoliczność ta nie uchyla prawa żądania, ażeby rewir ten uznany był za rewir własny.

§. 12.

W razie wydzierżawienia własnego rewiru można go oddać w dzierżawę tylko niepodzielnie w całej jego przestrzeni i bez oddzielenia różnorodnych gałęzi rybactwa. inaczej bowiem władza polityczna krajowa orzeknie, że rewir ten przestaje być rewirem własnym.

§. 13.

Gmina albo osada, chociażby nawet w rewirze rybackim sama tylko była uprawnioną do rybołówstwa, nie może rościć pretensyi do uznania rewiru jej za rewir własny według §. 11.

B Rewiry dzierżawne.

§. 14.

Rewiry rybackie, których uznania za rewiry własne nikt nie żądał, albo które dla braku warunków wskazanych §. 11. za takie nie zostały uznane są rewirami dzierżawnymi i jako takie podlegają co do urządzenia ich gospodarstwa rybnego postanowieniom następującym §§. 15—21.

§. 15.

W każdym z osobna rewirze dzierżawnym będzie rybołówstwo przez polityczną władzę powiatową bez rozdziału w przestrzeni lub innego jakiegokolwiek podziału oddane w dzierżawę w drodze publicznie rozpisanej mającej pertraktacji ofertowej temu oferentowi, który ze względu na swe osobiste uzdolnienie i ze względu na postawioną przez niego ofertę przedstawi się jako względnie najlepszy dzierżawca.

Gminy albo osady nie będą dopuszczone do dzierżawy, a każde objęcie tego zakazu pociąga za sobą odjęcie wydzierżawionego rybołówstwa.

Czas trwania dzierżawy wynosi dziesięć lat. Okres dzierżawy może polityczna Władza powiatowa przedłużyć raz tylko najwyżej na dalszych dziesięć lat bez ponownego postępowania ofertowego, jeżeli dzierżawca zobowiązaniom swoim punktualnie i zupełnie zadość uczynił. Jeżeli nie dopeścił się żadnego przekroczenia tej ustawy, jeżeli czynsz dzierżawny na dalszy okres dzierżawny przynajmniej o 20% podwyższy, wreszcie pod tym warunkiem, jeżeli po upływie czasu dzierżawy nie nastąpi zmiana rewiru samego w myśl §. 19.

Żądanie takie może dzierżawca postawić dopiero w ostatnim roku dzierżawy, a musi je wnieść co najmniej na trzy miesiące przed upływem czasu dzierżawy.

§. 16.

Między warunkami dzierżawy ma być w każdym razie umieszczone postanowienie, że przy wykonywaniu rybołówstwa należy nie tylko przestrzegać zakazów ustawy rybackiej, lecz także zastosować się do koniecznych wymogów prawidłowego urządzenia gospodarstwa rybnego, że każdego niedozwolonego zanieczyszczenia wody należy zaniechać, i że w razie niedotrzymania jednego z tych warunków rewir orzeczeniem politycznej władzy powiatowej odjęty i na koszt i niebezpieczeństwo dzierżawcy w drodze ponownej pertraktacji ofertowej (§. 15.) wydzierżawiony być może.

§. 17.

Jako kaucyę na dotrzymanie warunków dzierżawy oraz na uiszczenie taksy rewirowej (§. 22.) i ewentualnych kar pieniężnych, winien dzierżawca przed objęciem wydzierżawionego rewiru złożyć u politycznej władzy powiatowej kwotę dwuletniego czynszu dzierżawnego w gotówce albo w przydatnych na kaucyę papierach wartościowych. Kaucya pozostanie w tej wysokości podczas całego czasu dzierżawy, a w razie przedłużenia dzierżawy na podstawie 3. ustępu §. 15. podniesioną będzie do wysokości odpowiadającej dwuletniemu podwyższonemu czynszowi dzierżawnemu.

§. 18.

Dzierżawca może rewir dzierżawny poddzierżawić tylko niepodzielnie w całej jego rozciągłości na cały albo na resztujący jeszcze czas dzierżawy i tylko co do wszystkich użytkowań rybackich.

Poddzierżawa, o ile w obec tego postanowienia jest dopuszczalną, wymaga poprzedniego zezwolenia politycznej władzy powiatowej.

§. 19.

Jeżeli w ciągu dzierżawy nastąpi połączenie praw rybołówstwa istniejących w rewirze dzierżawnym. w skutek czego rewir taki nadawałby się do uznania go za rewir własny. to jednak żądanie zamienienia rewiru dzierżawnego na rewir własny może się odnosić dopiero do następnego okresu dzierżawy, a żądanie takie najmniej na trzy miesiące przed upływem okresu dzierżawy wniesione być powinno do politycznej władzy powiatowej, celem przedłożenia go politycznej władzy krajowej.

§. 20.

Czynsz dzierżawny za rewir dzierżawny przypada uprawnionym w rewirze do rybołówstwa w miarę rozległości ich wód rybnych do rewiru wcielonych ; gdyby jednak wymiar ten według zachodzących okoliczności nie był słusznym, pojedyncze udziały w wydzierżawionem rybołówstwie, a zatem i pretensye do kwot czynszu dzierżawnego, należy obliczyć w inny odpowiedni sposób.

Obliczenie udziałów w czynszu dzierżawnym jest przedewszystkiem rzeczą samych uprawnionych do rybołówstwa w rewirze, a polityczna władza powiatowa wyznaczy im stosowny termin do zawarcia i przedłożenia odnośnej ugody.

Dzierżawca winien w terminie płatności odpowiednie kwoty czynszu dzierżawnego składać w c. k. politycznej Władzy powiatowej, która na zasadzie zawartej ugody rozdzieli je pomiędzy uprawnionych.

§. 21.

Jeżeli uprawnieni ugody wspomnianej w §. 20. sami nie doprowadzą do skutku, wówczas polityczna władza powiatowa na życzenie dzierżawcy albo któregośkolwiek z uprawnionych do rybołówstwa ma się starać o to, ażeby strony doprowadzić do ugody.

Jeżeli ugoda nie przyjdzie do skutku, winien dzierżawca czynsz dzierżawny. o ile by sporem był objęty, składać w terminach płatności aż do ukończenia sporu do Sądu pierwszej instancji, który do rozstrzygnięcia sporu jest rzeczowo właściwym a w miejscu siedziby władzy politycznej powiatowej się znajduje.

Sąd po wysłuchaniu interesowanych określi pytania, które przed wydaniem złożonych pieniędzy uprawnionym rozstrzygnięte być muszą, oznaczy strony, które w przeprowadzić się mającym sporze wystąpić mają jako powód i ustanowi termin do wniesienia pozwu. Zaniedbanie terminu wyznaczonego do wniesienia pozwu, pociąga ten skutek za sobą, że strona opieszala nie może stawiać żadnych przeszkód wydaniu spornej kwoty stronom przeciwnym.

Przy wydaniu orzeczenia według powyższych postanowień, jakoteż przy załatwieniu wytoczonych sporów, choćby one nie podlegały postępowaniu w sprawach drobiazgowych według ustawy z 27. Kwietnia 1873. (Dz. n. p. Nr. 66), sędzia nie jest związany ustawowemi prawidłami dowodowemi, lecz rozstrzygać ma według własnego przekonania. nabytego przez sumienne zbadanie dostarczonych środków dowodowych (§. 3. ust. państw.).

C. Taksa rewirowa.

§. 22.

Każdy posiadacz rewiru własnego i każdy dzierżawca rewiru dzierżawnego uiszczają roczną takse rewirową.

Przy rewirach dzierżawnych równa się taksa 15⁰/₀ rocznego czynszu dzierżawnego, dla rewirów własnych obliczy takse polityczna władza powiatowa w wysokości 15% tej kwoty, jakaby w razie uznania rewiru za rewir dzierżawny tytułem czynszu dzierżawnego według wszelkiego prawdopodobieństwa osiągnięta została.

Na wniosek Wydziału rewiru rybackiego (§. 24.) może polityczna władza krajowa podwyższyć takse dla pewnej przestrzeni wodnej z 15⁰/₀ na 25⁰/₀, jeżeli idzie o pokrycie wydatków na wykupno praw rybołówstwa w myśl §. 39. lub o pokrycie kosztów wymienionych w §. 50. w interesie odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 23.

Taksy od rewirów własnych uiszczają obowiążani do rąk Wydziału rewiru rybackiego corocznie w Grudniu za ubiegający rok słoneczny, od rewirów zaś dzierżawnych w ostatnim miesiącu roku dzierżawnego za rok tenże.

W razie niedopełnienia tego obowiązku zawezwać ma Wydział rewiru rybackiego osobę obowiązaną do zapłacenia taksy i wyznaczyć jej termin dalszy. który jednak ściśle określić i co najmniej na jeden miesiąc rozciągnąć należy.

Jeżeli i ten termin uplynie bez uiszczenia taksy. wtedy polityczna władza powiatowa na prośbę Wydziału rewiru rybackiego potrafi takse z kaucyi dzierżawcy rewiru (§. 17.), a względnie ściagnie ją w drodze egzekucyi politycznej od innych obowiązanych do jej placenia i wyda ją wspomnianemu Wydziałowi.

Wydział rewiru rybackiego.

§. 24.

Dla prowadzenia wspólnych spraw i zarządzeń gospodarczych, wpływających ze związku rewirów rybackich, powołany jest Wydział rewiru rybackiego.

Wydział może być ustanowiony oddzielnie dla każdego dorzecza albo dla kilku razem. Polityczna władza krajowa, zasięgając zdania wybitniejszych hodowców ryb odnośnego dorzecza, wyda bliższe pod tym względem postanowienia i oznaczy równocześnie siedzibę Wydziału, jakoteż liczbę jego członków i zastępców.

§. 25.

Członków Wydziału i ich zastępców wybierać będą osoby obowiązane do opłaty taksy rewirowej (§. 22.) w tem dorzeczu albo na tej większej przestrzeni wodnej, dla której Wydział ma być zaprowadzony, przyczem każdej z tych osób jeden głos się przyznaje.

Wybór odbywa się zapomocą pisemnego głosowania z pośród uprawnionych, albo z poza ich grona względną większością głosów na lat dziesięć.

Polityczna władza krajowa zarządzi wybory zaraz po utworzeniu rewirów i po ich wydzierżawieniu na odnośnem dorzeczu lub większej przestrzeni wodnej.

Zastępców powołuje do Wydziału polityczna władza krajowa, w miarę, jak miejsca członków się opróżniają.

§. 26.

Członkowie Wydziału nie mają prawa do wynagrodzenia za swoje czynności, mogą tylko żądać zwrotu wydatków połączonych z ich urzędowaniem z funduszków przeznaczonych Wydziałowi na pokrycie kosztów zarządu.

§. 27.

Do obowiązków Wydziału rewiru rybackiego należy w granicach określonego mu w §. 24. ogólnego zadania w szczególności:

1. Utrzymywanie w ewidencji każdorazem istniejących rewirów własnych i dzierżawnych, ich posiadaczy względnie dzierżawców, czynszów dzierżawnych za rewiry dzierżawne, a co do rewirów własnych kwot przyjętych w miejsce czynszów dzierżawnych w myśl §. 22. Dat potrzebnych w tej mierze udziela władze politycznej Wydziałowi na jego żądanie.

2. Pobór, względnie ściąganie taks rewirowych w myśl §. 23, wydawanie książeczek rybackich i pobór należności za nie w myśl §. 66., zarząd funduszków powstałych z tego źródła, jakoteż z kar pieniężnych i z innych możliwych dochodów.

3. Zarządzenie tępienia zwierząt szkodliwych dla rybołówstwa, z przestrzeganiem istniejących w tej mierze przepisów, wzywaniem interwencji właściwych władz w wypadkach niedozwolonego zanieczyszczenia albo innego, niedozwolonego, dla rybołówstwa szkodliwego użytkowania z wody, hodowanie i wypuszczanie narybku, urządzanie tarlisk i przepławek. Zadania te Wydziału rewiru rybackiego bynajmniej jednak nie odejmują pojedynczym uprawnionym do rybołówstwa ich prawa strzeżenia własnych interesów w oznaczonych kierunkach, stosownie do odnośnych ustaw

4. Zwiedzanie wód rewirowych celem zbadania stanu ryb, przeszkód w odpowiednim rozwoju tego użytkowania i potrzebnych w tym celu wspólnych środków; przy tem badaniu posiadacze praw rybołówstwa na wodach rewirowych wspierać winni według możności Wydział i jego organa.

Do wypełnienia swego zadania Wydział przyjąć może siły pomocnicze kontraktowo, za wypowiedzeniem.

§. 28.

Koszta administracji Wydziału rewiru rybackiego i koszta jego zarządzeń pokrywane będą z funduszków, którymi w myśl §. 27. ust. 2. Wydział zarządza. Zaciąganie pożyczek Wydziałowi dozwolone nie jest.

Jeżeli Wydział rewiru rybackiego ustanowiony został dla większej przestrzeni wodnej, natenczas winien przy nżyciu rozporządzalnych środków uwzględniać pojedyncze dorzecza objęte przestrzenią wodną w stosunku, któryby o ile można dochodowi z taksy rewirowej odpowiadał.

Roczne zamknięcia rachunków z odpowiednimi dokumentami przedkładać ma Wydział politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia, a względnie do uzyskania absolutorium.

§. 29.

Bliższe postanowienia co do urządzenia i sprawowania czynności Wydziału rewiru rybackiego, w szczególności co do wyhoru przewodniczącego i innych funkcyjonaryuszów, co do wymogów ważności uchwał, prawomocnego zastępstwa na zewnątrz. przechowania kwot pieniężnych i innych

efektów wartościowych i co do asygnowania wypłat, oznaczą członkowie Wydziału w projekcie regulaminu i przedłożą takowy politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia.

Dodatkowe zmiany regulaminu wymagają również zatwierdzenia.

§. 30.

Na wniosek Wydziału krajowego może Minister rolnictwa rozporządzić, że aż do dalszego zarządzenia nie będzie się zaprowadzać Wydziałów rewirowych rybackich w sposób określony §§. 24. i 25. dla pojedynczych albo dla wszystkich dorzeczy i że funkcyje tychże Wydziałów rybackich, jak w odnośnych przepisach tej ustawy są określone, przechodzą na Wydział krajowy.

W tym wypadku nie ma miejsca końcowe postanowienie §. 28. o przedkładaniu rocznych zamknięć rachunków.

Postanowienie przejściowe.

§. 31.

Sposób pierwszego utworzenia rewirów rybackich określony zostanie w drodze rozporządzenia, przyczem wydane będą także odpowiednie postanowienia, ażeby na wodach stanowiących granicę z takimi sąsiednimi krajami, w których rewiry rybackie na podstawie analogicznych przepisów ównieź są utworzone, granice rewirów nie przecinały wód w sposób nieodpowiadający celowi.

Przy tej regulacyi można wyznaczyć stosowny termin prekluzyjny do zgłoszenia roszczeń o uznanie wody rybnej za rewir własny (§. 11.), a jako warunek tego uznania można żądać odpowiadającego celowi dowodu wyłącznego posiadania prawa rybołówstwa na odnośnej przestrzeni wodnej.

§. 32.

Uskutecznione przez polityczną władzę krajową rozgraniczenie rewirów ogłoszone będzie w miarę, jak dla pojedynczych dorzeczy dokonane zostanie, w dzienniku urzędowym i przez obwieszczenia w nadbrzeżnych gminach z podaniem podziału na rewiry własne i dzierżawne (§§. 11. i 14.) oraz z uwagą, że zażalenia przeciw temu rozgraniczeniu wniesione być mogą w ciągu 60 dni do politycznej władzy powiatowej celem przedłożenia ich politycznej władzy krajowej i zasiągnięcia decyzji Ministerstwa rolnictwa.

§. 33.

Okoliczność, że woda rybna, do rewiru dzierżawnego wcielić się mająca, w czasie pierwszego ustanowienia rewirów jest wydzierżawioną, nie stanowi przeszkody do tego wcielenia i do stosowania dalszych przepisów co się tyczy rybnego gospodarstwa.

Okoliczność ta nie wpływa jednak na wzajemne pretensye, które stronom kontraktowym służą na podstawie postanowień kontraktu dzierżawnego, dających się na przypadek ten zastosować, a w braku takich postanowień na podstawie powszechnego prawa cywilnego.

§. 34.

Pierwsza taksa rewirowa od rewirów własnych złożoną będzie w kwocie odpowiadającej czasowi, który ubiegł od chwili prawomocności orzeczenia wydanego w myśl §. 32., jednakże z opuszczeniem ułamków miesiąca.

B. Przestrzenie wodne nie wcielone do rewirów rybackich.

§. 35.

Urządzenie gospodarstwa rybnego (własna administracya dzierżawa, albo inny sposób gospodarstwa) na wodach bieżących, nie wcielonych do rewirów rybackich, pozostawione jest uprawnionym do rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych rybacko-policyjnych przepisów.

III.**Urządzenie gospodarstwa rybnego na wodach stojących.**

§. 36.

Urządzenie gospodarstwa rybnego (własna administracya, dzierżawa albo inny sposób gospodarstwa) na wodach stojących, pozostawione jest uprawnionym do rybołówstwa pod warunkiem przestrzegania ogólnych rybacko-policyjnych przepisów oraz tych szczegółowych prawideł, któreby w myśl i na podstawie następującego §. 37. dla odnośnej wody wydane zostały.

§. 37.

O ile to ze względu na ekonomiczne znaczenie rybołówstwa albo na szczególne stosunki rybactwa na pewnej wodzie stojącej byłoby wskazaniem, lub wobec tych okoliczności odpowiedniem, wyda polityczna władza krajowa dla odnośnej wody regulamin rybacki, w którym podane będą ostrożności, jakie uprawnieni do rybołówstwa w gospodarstwie rybnem zachować winni, ażeby gospodarstwo zostawało o ile można w harmonii z rozciągłością i treścią pojedynczych uprawnień rybackich (przestrzeń, czas i sposób wykonywania uprawnienia rybackiego), oraz ażeby zapobiedz nawet przypadkowemu wdzieraniu się w cudze prawa rybołówstwa.

Na podstawie regulaminu rybackiego mogą być uprawnieni do rybołówstwa nawet połączeni w związek. Statut zawierać ma zasadnicze postanowienia co do istnienia i działalności związku, w szczególności także uregulować przyczynianie się członków do wydatków związku. Statut ułoży polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu interesowanych i przedłoży go politycznej władzy krajowej do zatwierdzenia. Zmiany statutu po ukonstytuowaniu się związku mogą być uchwalone w drodze statutu wskazanej przez członków związku, wymagają jednak również zatwierdzenia politycznej władzy krajowej.

§. 38.

Jeżeli idzie o rybołówstwo na wodzie stojącej, na której uprawnieni do rybołówstwa połączeni są w związek, służy zarządowi związku prawo stawiania wniosków w tych wszystkich wypadkach, w których na wodach rewirowych stawianie wniosków przyznane jest Wydziałowi rewiru.

IV.

Wykupno praw rybołówstwa.

§. 39.

Wydział rewiru rybackiego jest uprawniony żądać w interesie rybołówstwa większego obszaru, uchylenia istniejących praw rybołówstwa za stosownem wynagrodzeniem dla następujących celów :

1. dla usunięcia stałych urządzeń (odjazków, jaseł i t. p.), któreby dla połowu ryb istniały w ciągu wód rewirowych na mocy osobnego prawa w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy ;

2. dla utworzenia miejsc ochronnych dla ryb, to znaczy takich przestrzeni wodnych, gdzie połowu ryb w ogóle zaniechać należy ;

3. dla zabezpieczenia celu, który ma być osiągniętym przez założone lub założyć się mające kładki i komory dla ryb (§. 48).

Żądanie wykupna stawiać należy w politycznej władzy powiatowej, która sprawę zajątwi, a jeżeli porozumienie stron co do kwoty wynagrodzenia nie przyjdzie do skutku, oznaczy tę kwotę i orzeczenie wyda.

Przy tem winna władza, o ile szczególne stosunki nieusprawiedliwiają odmiennego postępowania, przyjąć za podstawę swego orzeczenia dwudziestokrotne przecięcie czystego dochodu, jaki wykupić się mające rybołówstwo przyniosło w dziesięciu latach poprzedzających postępowanie, a względnie jaki byłoby przyniosło w razie zachowania rybacko-policyjnych przepisów.

Wynagrodzenie uiścić ma Wydział rewirowy rybacki.

V.

Tarliska ochronne.

§. 40.

Tak w rewirach rybackich, jakoteż na innych po za rewirami istniejących wodach rybnych może polityczna Władza powiatowa na wniosek jednej albo więcej osób, które z powodu posiadania prawa rybołówstwa na odnośnych wodach w urządzeniu rybołówstwa tamże są interesowane, przy wodach rewirowych nadto także na wniosek Wydziału rewiru rybackiego uznać takie przestrzenie albo powierzchnie wód, które do tarła ryb i do rozwijania się młodego narybku są przydatne, za tarliska ochronne pod warunkiem, że wyborowi odnośnych miejsc a względnie zakazom, które dla nich celem ochrony tarła i narybku mają być wydane (zakaz połowu ryb, wrywania trzciny i trawy, wyjmowania piasku i szutru i t. p.), nie stoją na przeszkodzie względy przeważnego znaczenia.

Gdyby później przeważny interes wymagał stałego lub przejściowego zniesienia takiego zakazu, uczyni to polityczna Władza powiatowa.

Tarliska ochronne oznaczone będą jako takie przez postawienie znaków (niebieskie tablice przekreślone białymi pręgami w formie krzyża) albo napisów w dostatecznej liczbie, a posiadacz brzegów winien zezwolić na postawienie tych znaków.

Postanowione zakazy w razie potrzeby w gminie ogłosić należy.

§. 41.

O ile za uszczuplenie prawa rybołówstwa albo innego prawa, przez założenie i oznaczenie tarliska ochronnego względnie przez połączone z tem zakazy, zażąda kto i uzyska przyznanie mu odszkodowania, mają je również jak koszta samego urzędzenia ponieść odnośni wnioskodawcy (§. 40).

VI.**Stosunek rybołówstwa do innych praw.****Stosunek do sąsiedniej własności gruntowej.**

§. 42.

W wykonywaniu rybactwa wolno jest tak rybakom jak pomocnikom ich wstępować na cudze grunta nadbrzeżne i przytwierdzać do nich narzędzia łoweze, byleby przytem zachowali wszelkie ostrożności ażeby możliwego uszkodzenia uniknąć i wynagrodzili wyrządzoną szkodę.

Pozwolenie to ustawowe nie rozciąga się jednak na te grunta, które jako przynależność budynków mieszkalnych, gospodarczych, fabrycznych lub innych razem z tymi budynkami są ogrodzone, oraz na takie grunta, które dla obcych wogóle przez mury, sztachety lub inne stałe przyrządy są zamknięte. (§. 5. u. p.).

§. 43.

Podczas opadania wody przy wylewach, może uprawniony do rybołówstwa łowić ryby i po za granicami swej wody rybnej w zbiorowiskach powstałych na gruntach cudzych wzdłuż jego wody, winien jednak zachować należyte ostrożności w celu uniknięcia uszkodzeń i wynagrodzić wyrządzoną szkodę, ryby zaś pozostałe na gruncie po ustąpieniu wylewu może za to posiadacz gruntu w granicach swej posiadłości zawłaszczyć. Nie wolno posiadaczowi gruntu czynić takich urządzeń, któreby miały na celu wstrzymywanie powrotu ryb do łóżyska wody (§. 6. u. p.).

Stosunek do innych użytkowań wodnych.

§. 44.

Polityczne władze powiatowe wydadzą odpowiednie zarządzenia, ażeby przy użytkowaniu wód, które według ustaw regulujących prawo wodne nie wymaga pozwolenia władzy, zapobiedz o ile możności uszkodzeniom rybactwa dającym się uniknąć.

Zarządzenia te uskutecznione będą z urzędu przy wydaniu przepisów policyjnych, przewidzianych w wyżej wspomnianych ustawach o powszechnem uregulowaniu wykonywania takich użytkowań wodnych, w każdym innym zaś wypadku na żądanie uprawnionego do rybołówstwa; przyczem należy baczyć szczególnie na uchylenie szkodliwego niepokojenia tarlisk nawet w tym razie, gdy osobne miejsca ochronne w myśl §. 40 urządzone nie są.

§. 45.

W razie urzędzenia zakładów przemysłowych lub innych, które wymagają użytkowania wody a do których wedle ustaw regulujących prawo wodne tudzież obowiązujących ustaw przemysłowych lub innych ustaw, po-

trzeba pozwolenia władzy, należy do odnośnych rozpraw wzywać zawsze także osoby interesowane w tem a uprawnione do rybołówstwa i uwzględnić w sposób odpowiedni ich uzasadnione zarzuty, mianowicie z zachowaniem następujących ogólnych postanowień §§. 46 i 52 jakoteż szczególnych przepisów §§. 47—51.

§. 46.

Do zarzutów, których nie mogą wnosić uprawnieni do rybołówstwa przeciw wykonywaniu innych praw użytkowania wody w myśl §. 19. ustawy wodnej z 30. Maja 1869. dz. p. p. l. 93 (względnie §. 39 ustawy krajowej z 4. Marca 1875. dz. u. kr. l. 41), nie należą zarzuty takie, które zmierzają do powstrzymania zanieczyszczenia wód rybnych, nrządzenia przepławek i jaseł, tudzież do regulacyi osuszania przekopów w sposób dla rybactwa ile możności nieszkodliwy, jeżeli tylko zarzuty te bez znacznego utrudnienia innego użytkowania wody uwzględnione być mogą (§. 7. u. p.).

Bliższe postanowienia co do dopuszczalnych w tej mierze roszczeń osób uprawnionych do rybołówstwa. zawarte są w następujących §§. 47—51.

§. 47.

Gdzie woda użytą jest do zbierania lub odprowadzania takich substancyj, które zanieczyszczają wodę w sposób dla rybactwa szkodliwy, tam mogą uprawnieni do rybołówstwa albo Wydział rewiru rybackiego żądać, ażeby takie zanieczyszczanie wody, o ile ono już z innych względów nie jest dopuszczalne, i wówczas było zaniechane, kiedy usunięcie tych substancyj bez znacznego utrudnienia dla odnośnego przedsiębiorstwa także na innej drodze albo po odpowiednem oczyszczeniu może nastąpić.

Co się tyczy umożliwienia przepływu ryb, mogą uprawnieni do rybołówstwa albo Wydział rewiru rybackiego żądać, ażeby przy zakładach użytkowania wody urządzono przepławki, komory albo inne odpowiadające celowi przyrządy, o ile to bez znacznego utrudnienia użytkowania tych zakładów jest możliwe.

Gdyby dla urządzenia przepławki, której istnienie dla rozwoju rybołówstwa na znaczniejszej przestrzeni wodnej uznane zostało za konieczne, okazała się potrzeba użycia cudzego gruntu, właściciel obowiązany jest zezwolić na stosowne użycie tegoż gruntu za zupełnem wynagrodzeniem. Jeżeli wskutek tego właściwy użytek z gruntu dla właściciela zginął, może właściciel żądać wywłaszczenia całego gruntu.

§. 48.

Określone w §. 47. żądania celem zapobieżenia zanieczyszczeniu wody i umożliwienia przepływu ryb, nie mogą nawet w obec warunku oznaczonego w §. 47. wówczas być uwzględnione, jeżeli ze względu na inne stosunki odnośnej przestrzeni wodnej nie można w ogóle oczekiwać odpowiedniego podniesienia rybołówstwa od zarządzenia połączonego z utrudnieniem przedsiębiorstwa a w danym razie z kosztami dla uprawnionego do użytkowania wody (§. 50.).

§. 49.

Jeżeli z wód rybnych odprowadza się wodę kanałami dla nawodnienia gruntów albo do innego celu tylko czasowo lub w ogóle w taki sposób,

że hodowla ryb w tych kanałach nie jest właściwą a przeciwnie tylko na połów ryb wpływających z cudzej wody rybnej możnaby liczyć, natenczas żądać mogą uprawnieni do rybołówstwa albo Wydział rewiru rybackiego, ażeby kanały te zaopatrzone w jaskła przy ujściach albo w najbliższem stosownem miejscu.

§. 50.

Koszta wspomnianych w §§. 47 i 49 urządzeń, mających na celu zapobiedz uszkodzeniu rybactwa dającemu się uniknąć, ponosić mają ci, których budowle, przeznaczone do użytkowania wody, w takie urządzenia mają być zaopatrzone. Jeżeli zaś idzie o zaopatrzenie w te urządzenia takich budowli, przy których już w tym czasie, w którym uprawnieni do rybołówstwa a względnie Wydział rybacki żądanie swe zgłasza, w sposób nieprzeciwiający się ustawom używa się wody do zbierania lub odprowadzania substancyj zanieczyszczających lub inaczej rybactwu wyrządza się szkodę, to koszta urządzeń powyżej wspomnianych ponieść mają ci, którzy tego żądali.

§. 51

Jeżeli gospodarstwo rybne w odpływach wody głównej, jako to w młynówkach, kanałach i t. p. nie służy ich posiadaczowi, lecz temu, kto uprawniony jest do rybołówstwa w wodzie głównej, to polityczna Władza powiatowa na żądanie tego ostatniego i po wysłuchaniu powyżej wspomnianego posiadacza, uskuteczni stosowne zarządzenia, ażeby uprawniony o rybołówstwa albo jego pełnomocnik z reguły, t. j. z wyjątkiem wypadku nieprzewidzianej koniecznej potrzeby, zawiadomiony był w odpowiednim terminie o zamierzonym osuszeniu młynówek, kanałów albo innych odpływów, jako też o zamierzonym zamknięciu wody głównej.

Termin ten, z uwzględnieniem stosunków budowli wodnej i wypadków z reguły się wydarzających, należy ile możności tak ustanowić, ażeby z jednej strony uprawniony do rybołówstwa albo jego pełnomocnik mógł jeszcze poczynić zarządzenia potrzebne dla zapobieżenia uszkodzeniu stanu rybnego, z drugiej zaś strony ażeby uprawniony do używania wody przez nałożony mu obowiązek uwiadomienia nie był w swoich odnośnych zarządzeniach po nad miarę konieczności ograniczony.

Jeżeli sposób użytkowania wody nie dopuszcza w ogóle każdorazowego zawiadomienia uprawnionego do rybołówstwa bez znacznego uszczerbku dla przedsiębiorstwa, albo jeżeli takiego zawiadomienia ze względu na stosunki rybactwa można zaniechać bez znacznej szkody dla stanu rybnego wody, to władza obowiązku uwiadomienia nie będzie nakładać.

W żadnym jednak razie uprawnionemu do rybołówstwa, względnie jego pełnomocnikowi, nie należy stawiać przeszkód w rozporządzeniu rybami znajdującymi się w spuszczonych odpływach wody.

§. 52

Przy regulacji wód należy tak w całym urządzeniu jak i w szczegółach oraz przy wykonaniu budowli regulacyjnych baczyć na to, ażeby uwzględnione były także interesa rybactwa, o ile to nastąpić może bez uszczerbku dla celu regulacji i bez niestosunkowego podwyższenia kosztów.

W szczególności należy dążyć do pozostawienia albo założenia takich miejsc, gdzieby mnożenie się ryb nastąpić mogło, oraz takich miejsc, w którychby ryby w czasie wysokiego stanu wody mogły znaleźć schronienie.

Postanowienia te stosują się także analogicznie do budowy spławów i do ostrożności, które przy spławianiu w myśl ustawy lasowej oznaczyć należy.

Stosunek do polowania.

§ 53.

Uprawnionemu do rybołówstwa wolno także łowić albo zabijać dziko żyjące zwierzęta, które dla stanu rybnego w wysokim stopniu są szkodliwe, tak na swej wodzie rybnej jak bezpośrednio w jej pobliżu każdego czasu i w sposób dowolny, jednakowoż bez użycia broni palnej lub truciźny. Uprawniony do polowania nie może z tego powodu podnieść żadnego zarzutu, ale zastrzega mn się prawo rozporządzania złowionymi lub ubitemi w takich wypadkach zwierzętami.

Takie samo upoważnienie służy osobom, których uprawniony do rybołówstwa dla ochrony jego wody rybnej ustanowi, albo tym, którym uprawniony lub Wydział rewiru rybackiego za przyzwoleniem politycznej Władzy powiatowej powierzy łowienie lub zabijanie zwierząt dla rybactwa szkodliwych.

Oznaczenie szkodliwych zwierząt tego rodzaju służy politycznej Władzy krajowej, która też zezwolić może w razie udowodnionej stosowności także na zabijanie takich zwierząt bronią palną w pewnym okresie czasu i pod warunkiem zachowania ostrożności uznanych za potrzebne, jeżeli osoby do tego przeznaczone zasługują na zaufanie.

VII.

Przepisy o policyi rybackiej.

Pod względem połowu i sprzedaży ryb.

§. 54.

Polityczna Władza krajowa ustanowi i obwieści dla cenniejszych gatunków ryb, znajdujących się w wodach krajowych, czas ochrony, z uwzględnieniem okresów ich tarła.

Ryby, które w czasie ochrony żywe dostaną się w ręce rybaka, ma także natychmiast z potrzebną ostrożnością napowrót do wody puścić.

§. 55.

Polityczna Władza krajowa może dla pewnych wód ze względu na okresy tarła cenniejszych gatunków ryb, które w tych wodach przeważają lub mają być hodowane, ustanowić okresy czasu, w których łowienia ryb w odnośnych wodach zaniechać należy. Nastąpi to jednak tylko wówczas, jeżeli — w obec innych gatunków ryb w danej wodzie żyjących — ustanowienie takich okresów, w skutek połączonego w niem zakazu połowu także i ryb nie znajdujących się właśnie w okresie tarła, da się zaprowadzić bez znacznego ograniczenia rybołówstwa. W czasie tych w ten sposób ustanowionych i ogłoszonych okresów, połów ryb zakazany jest w odnośnych wodach; w szczególności nawet dozwolonych zresztą przyrządów rybackich nie wolno wpuszczać

do wody, a jeżeli przedtem już zostały wpuszczone, należy je przed nastaniem czasu ochrony usunąć lub do połowu ryb niezdatnymi uczynić.

W okresach tych wzbronione jest także wpędzanie lub wpuszczanie do wody zwierząt domowych, a w szczególności kaczek, z wyjątkiem miejsc do pławienia, znajdujących się w bezpośrednim pobliżu osad lub zagród.

§. 56.

Na prośbę uprawnionego do rybołówstwa, a gdyby dla odnośnej wody istniał Wydział rewiru rybackiego, za tegoż zgodą, może Władza polityczna powiatowa dozwolić wyjątków od przepisu drugiego ustępu §. 54. w celach sztucznej hodowli ryb, albo dla badań umiejętności; w tych samych warunkach może także bez względu na cel dozwolić wyjątków od zakazu łowienia wydanego na podstawie §. 55. dla takich miejscowości, w których połów pewnych gatunków ryb ze względu na stosunki miejscowe w ogóle tylko w okresie tarła jest gospodarczo możliwym.

W tych wypadkach wydać ma powiatowa Władza polityczna osobny certyfikat, opiewający na pewne nazwisko, oznaczające wodę i inne istotne warunki zezwolenia, a to według formularza przez polityczną Władzę krajową przepisane się mającego; rybak nosić ma ten certyfikat przy sobie i okazać na żądanie organom nadzorczym.

§. 57.

Dynamitu i innych materyj eksplodujących, dalej rybiej trutki, wroniego oka i innych podobnych środków odurzających do połowu ryb używać nie wolno.

W razie udowodnionej, a jeżeli dla odnośnej wody istnieje Wydział rewiru rybackiego, przez tenże Wydział potwierdzonej konieczności użycia środków eksplodujących, może polityczna Władza krajowa udzielić do tego wyjątkowo pozwolenia, z zachowaniem potrzebnych środków ostrożności.

§. 58.

Nie wolno na przepustach jazów i szluz zawieszać węcierzy, plecionek i innych przyrządów do samołowu ryb nawet w tym razie, gdyby sam właściciel tych urządzeń wodnych był tamże uprawnionym do rybołówstwa.

§. 59.

Stałe przyrządy do połowu ryb w toku wód płynących i przy ich ujściu do innej stojącej lub płynącej wody, nie mogą sięgać po za połowę szerokości łożyska wody, którą to szerokość wymierzyć należy przy zwykłym niskim stanie wody pod kątem prostym; przyrządy takie wolno umieszczać od jednego lub obu brzegów tylko w takim odstępnie od siebie, który odpowiada najmniej połowie szerokości łożyska wody, według powyższego wymiaru.

Zakaz ten nie odnosi się do przyrządów rybołowezych ze sieci, które się wstawia w czasie połowu ryb celem zamknięcia przestrzeni wody i które się zaraz po wyciągnięciu ryb usuwa.

Dalej nie odnosi się ten zakaz do takich, przy wejściu w życie te ustawy już istniejących stałych przyrządów łowezych, których istnienie w rozmiarze lub położeniu nieodpowiadającym temu zakazowi, polega na specjalnym tytule prawnym, przyczem atoli zastrzeżę się według §. 39. możliwe wykupno.

I tych przyrządów nie wolno jednak używać w czasie ochrony, który w danym razie według §. 55. dla pewnej wody będzie ustanowiony.

§. 60.

Jeżeli z ustawieniem stałych przyrządów rybołówczych połączone są budowle wodne, lub jeżeli zajdzie jaka okoliczność, uzasadniająca według ustawy wodnej i przepisów policyi wodnej potrzebę zezwolenia Władzy, wówczas ustawienie przyrządów rybołówczych zależy od tego zezwolenia i od większych lub dalszych ograniczeń, jakie co do szerokości i położenia przyrządów z uwagi na ustawę wodną i ze względów policyjnych przepisane zostały.

§. 61.

Stałe przyrządy rybołówcze, ustawione w rewirach dzierżawnych w czasie trwania dzierżawy, winien ustępujący dzierżawca w odpowiednim terminie przez powiatową Władzę polityczną oznaczyć się mającym, usunąć na własny koszt bez odszkodowania, jeżeli następca jego w dzierżawie oświadczy, że ich nie przyjmie, albo jeżeli na podstawie następującego §. 62. wydany zostanie ogólny zakaz, pod który przyrządy te, stosownie do ich właściwości, podpadają.

§. 62.

Dalsze zakazy co do pewnych sposobów i środków łowienia ryb, które według swej właściwości mogłyby stanowi ryb znaczną przynieść szkodę, może polityczna Władza krajowa wydać w drodze rozporządzenia dla całych obszarów wodnych lub dla pewnych wód. Przytem oceniać należy możliwość znacznego uszkodzenia stanu ryb z tego stanowiska, czy stosując odnośne sposoby i środki łowienia ryb, można uniknąć lub trudno uniknąć odjęcia wodzie rybnej wielkiej ilości takich cenniejszych ryb, które się jeszcze nie namnożyły i nie mają wielkości odpowiedniej do sprzedaży na targu, oraz takich ryb, które cenniejszym rybom służą za pożywienie.

Jeżeliby w wykonaniu tego postanowienia został wydany zakaz, wykluczający dalsze używanie znajdujących się dotąd w użyciu przyrządów rybołówczych, należy do wejścia w życie tego zakazu pozostawić odpowiedni okres czasu.

§. 63.

Powyższe postanowienia co do czasu ochrony i zakazów łowienia (§. 54—62.) nie stosują się do stawów i do innych zbiorników wody, założonych dla hodowli ryb, bez względu na to, czy one z inną wodą są lub nie są połączone.

§. 64.

Polityczna Władza krajowa postanowi i ogłosi, których gatunków ryb, dla utrzymania odpowiedniego stanu zarybienia, w pewnych czasach albo poniżej pewnej miary nie wolno ani sprzedawać, ani w gospodach publicznych podawać.

Wydany zakaz rozciąga się na odnośne gatunki ryb, bez względu na ich pochodzenie i tyczy się także tego zapasu ryb, który handlarze ryb w sklepach, lub przy nich w lodowniach, naczyniach i t. d. trzymają.

Oznaczenie przyrządów rybackich i legitymacje rybaków.

§. 65.

Jeżeli to ze względu na stosunki rybackie na pewnej wodzie okazuje się potrzebnem lub odpowiedniem, polityczna Władza powiatowa zarządzi,

ażeby przyrządy rybackie, zastawione do połowu ryb w nieobecności rybaka, zaopatrzone były znakiem, zgłoszonym w Urzędzie nadbrzeżnej gminy, po którymby osobę rybaka poznać można.

§. 66.

Kto wykonywa rybołówstwo po za ogrodzonymi miejscami, musi posiadać poświadczenie uprawnienia do rybołówstwa na odnośnej wodzie i poświadczenie to okazać organom nadzorczym na ich żądanie.

Poświadczenie takie dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej, jak również dla jego personelu pomocniczego stanowi „karta rybacka“, która wystawiona ma być zawsze na nazwisko, a mianowicie:

1. Dla posiadacza lub dzierżawcy wody rybnej przez polityczną Władzę powiatową, a to dla posiadacza na czas nieograniczony, z zastrzeżeniem zwrotu w razie pozbycia się lub wydzierżawienia wody rybnej, dla dzierżawcy na czas trwania dzierżawy, z zastrzeżeniem zwrotu z ustaniem dzierżawy.

2. Dla personelu pomocniczego przez właściciela lub dzierżawcę samego na każdy rok kalendarzowy

Inne osoby, które za opłatą lub bezpłatnie przypuszczone będą do łowienia ryb na jednej lub na kilku obcych wodach rybnych, muszą się zaopatrzyć w wystawioną na nazwisko „książeczkę rybacką“, w której właściciel lub dzierżawca wody rybnej poświadczy przypuszczenie do łowienia ryb i czas trwania tego pozwolenia. „Książeczkę rybacką“ wydawać będzie Wydział rewiru rybackiego na trzy lata, za opłatą należytości w kwocie pięciu złr.

Formularze kart i książeczek rybackich polityczna Władza krajowa ustawi i obwieści.

Ochrona rybackwa.

§. 67.

Uprawnieni do rybołówstwa mogą swoim organom nadzorczym, ustanowionym dla ochrony innych interesów, mianowicie gałęzi gospodarstwa rolnego lub lasowego łącznie z polowaniem, poruczyć także nadzór i ochronę rybackwa, i żądać w tym celu potwierdzenia ich przez polityczną Władzę powiatową oraz zaprzysiężenia według roty, przez polityczną Władzę krajową przepisać się mającej.

Uprawnieni mogą także żądać osobnego zatwierdzenia i zaprzysiężenia organów straży rybackiej, jeżeli organa te posiadają warunki, przepisane dla straży polowej.

§. 68.

Do organów, którym poruczono nadzór i ochronę rybackwa i które jako takie zostały zatwierdzone i zaprzysiężone, stosują się postanowienia o straży polowej w ogóle, a co do urzędowego ich stanowiska, przepisy ustawy państwowej z dnia 16. Czerwca 1872. Dz. p. p. Nr. 84.

W szczególności mają one prawo i obowiązek:

1. nadzorować wody rybne swego okręgu służbowego, jazy, szluzu, tamy, komory na koła wodne i t. d., o ile urządzenia te dotyczą rybackwa;
2. rewidować łodzie rybackie, sadze rybne i przyrządy rybołowcze;
3. zarządzać konfiskatę ryb i przyrządów rybołowczych, oraz aresztować według ustawy z dnia 16. Czerwca 1872. Dz. p. p. Nr. 84.

VIII.

Władze i postępowanie w sprawach nie podpadających pod przepisy karne.

§. 69.

Wykonywanie tej ustawy w wypadkach nie podpadających pod przepisy karne należy, o ile zawarte w niej postanowienia nie oznaczają wyraźnie innej kompetencji, do Władz politycznych. Władze te mają przytem, o ile idzie o kwestye fachowe, wysłuchać opinii rzeczoznawców. Jeżeli Wydział rewiru rybackiego nie występuje sam jako strona, orzeczenie jego w kierunku fachowo-rybackim można uważać za opinią wystarczającą, bez dalszego wysłuchania rzeczoznawców.

Polityczna Władza krajowa przed wydaniem rozporządzeń, ustawą tą kompetencji jej zastrzeżonych, zasięgać ma zdania Wydziału krajowego.

Przy wydaniu takich zarządzeń, w których ze względu na położenie lub rozmiar wody koniecznem lub wskazanem jest działanie w porozumieniu z innymi krajami lub państwami, należy porozumieć się z właściwą Władzą kraju sąsiedniego, względnie co do obcego państwa odnieść się po zarządzenie do Ministerstwa rolnictwa.

Władze polityczne mają w sprawach rybackich wzywać pomocy szczególnie przydzielonych im organów policyi lasowej (krajowych inspektorów lasowych, techników lasowych i nadzorców lasowych w powiatach), które są obowiązane w objazdach swoich i obchodach zwracać uwagę także na stosunki rybactwa i przedkładać na tej podstawie sprawozdania i wnioski. Bliższe przepisy o właściwości Władz i postępowaniu mieszczą się w następującym §. 70., o ile idzie o stosunek rybactwa do takich spraw, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową, lub przepisami o żegludze i spławianiu, o ile zaś idzie o inne kwestye rybackie, w §§. 71—78.

A. Postępowanie w sprawach, które w głównych zasadach uregulowane są ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu.

§. 70.

W tych wypadkach, w których idzie o stosunek rybactwa do spraw uregulowanych w głównych zasadach ustawą wodną, lasową lub przepisami o żegludze i spławianiu (a mianowicie o stosunek do zakładów używania i regulacyi wody, do budowli spławnych, do spławu dzikiego, żeglugi lub spławu wiązowego), obowiązują także przy dochodzeniu i rozstrzyganiu spraw tego rodzaju postanowienia, zawarte w powyżej wspomnianych ustawach i przepisach o kompetencji władz i o postępowaniu, a do stosunku pomienionego dające się zastosować, nie wyłączając przepisów o dopuszczalności robót przygotowawczych na obcym gruncie, o odwoływaniu się i o ponoszeniu kosztów postępowania.

Niemniej należy przy tych dochodzeniach baczyć także na stosujące się do odnośnego wypadku merytoryczne postanowienia tej ustawy a orzeczenia w trzeciej instancji, jeżeli one według wyżej wymienionych przepisów nie należą do samego Ministerstwa rolnictwa. wydawane będą w porozumieniu z rzezonem Ministerstwem.

B. Postępowanie w innych sprawach.

§. 71.

Gdzie ustawa niniejsza w innych sprawach, do których §. 70. się nie stosuje, przekazuje pewną czynność urzędową lub zarządzenie politycznej Władzy powiatowej, właściwą jest ta Władza, w której okręgu leży odnośna parcela wody rybnej. Jeżeli parcela rozciąga się po za granice powiatu lub jeżeli idzie o urzędowanie albo zarządzenie, które z natury przedmiotu lub celu wymaga postępowania jednolitego, obejmującego także parcele wodne innego powiatu, wówczas polityczna Władza krajowa oznaczy z pomiędzy interesowanych Władz powiatowych tę, która stanowić ma w pierwszej instancji.

§. 72.

W razie gdyby gmina sprawująca administrację polityczną a uprawniona do rybołówstwa, miała wystąpić jako jedna ze stron w obec innych uprawnionych do rybołówstwa lub w ogóle uprawnionych, przeprowadzenie dochodzenia i orzekanie w pierwszej instancji należy do politycznej Władzy krajowej.

§. 73.

Jeżeli uprawnionych do rybołówstwa, którzy mają być zawezwani do współdziałania w dochodzeniu, w myśl niniejszej ustawy przeprowadzić się mającym, na pewne oznaczyć nie można, wówczas zawiadomienie nieznanym uprawnionych do rybołówstwa nastąpi za pomocą edyktu który ogłosić należy w dzienniku krajowym, przeznaczonym do obwieszczeń urzędowych, i w gminach tego terytorium, na które dochodzenie się rozciąga.

§. 74.

Rozprawy ze stronami przeprowadzać należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem rzeczników prawnych i znawców, a jeżeli okaże się potrzeba, należy już do tych rozpraw z urzędu przyzywać rzeczoznawców.

W mniej ważnych wypadkach Władza polityczna poruczyć może przeprowadzenie pojedynczych czynności urzędowych odnośnym Zwierzchnościom gminnym.

Z całej rozprawy spisać należy protokół, który zawierać ma wynik doprowadzonej do skutku ugody, a jeżeli ugoda nie została osiągniętą, oświadczenia stron i ich umotywowanie oraz inne uwagi przeciwne.

§. 75.

Jeżeli idzie o poniesienie lub o zwrot kosztów pewnego zarządzenia lub o odszkodowanie, względnie o przyczynianie się do kosztów lub odszko-

dowań, wówczas Władza polityczna, występująca jako pierwsza instancja, weźmie tę kwestyę pod rozprawę i rozstrzygnie ją z zastosowaniem postanowienia następującego §. 76.

Co do kosztów postępowania Władza polityczna zastosuje się do §. 77.

§. 76.

Jeżeli Władza administracyjna powołana jest na zasadzie pierwszego ustępu §. 75. do orzeczenia o kosztach i odszkodowaniach lub o przyczynianiu się do kosztów i odszkodowań, wówczas, gdyby pomiędzy interesowanymi ugoda nie przyszła do skutku, ustanowi Władza w orzeczeniu swoim zarazem termin, w ciągu którego ci, którzy z rozstrzygnięcia nie są zadowoleni, udać się mają na drogę prawa i o tem jej donieść.

Termin ten nie może być wyznaczony krótszy niż 30 dni, licząc od doręczenia orzeczenia.

Od orzeczenia wydanego przez pierwszą instancję w powyżej wskazanych sprawach i od wyznaczenia terminu odwołanie się do wyższej instancji politycznej nie ma miejsca.

Wydane orzeczenie może być wykonane, jeżeli termin wyznaczony do udania się na drogę prawa bez skutku upłynął. Jeżeli udano się na drogę prawa, to postanowienie zawarte w końcowym ustępie §. 21. (§. 3. n. p.) na ten spór się rozciąga (§. 4. u. p.).

§. 77.

O ponoszeniu kosztów postępowania orzekać będą Władze polityczne wraz ze sprawą główną w drodze instancyj, przychem należy wychodzić z zasady, że koszta ta strona przedewszystkiem poniesie, która żądała dochodzenia lub spowodowała je swoją winą.

Władza polityczna ma jednak orzec, czy i jak koszta te w poszczególnym wypadku także i na inne lub na wszystkie w dochodzeniu interesowane strony częściowo miałyby być nałożone, w miarę interesu, jaki strony mają w załatwieniu sprawy głównej, a z uwzględnieniem okoliczności, czy szczególne, zbędne zresztą wydatki nie zostały spowodowane zachowaniem się jednej lub drugiej strony.

§. 78.

Rekursy przeciw orzeczeniom politycznych Władz powiatowych wnosić należy do politycznej Władzy krajowej, a rekursy przeciw orzeczeniom politycznej Władzy krajowej do Ministerstwa rolnictwa. Rekursy wnosić należy w przeciągu dni 14tu po doręczeniu orzeczenia ustnie lub pisemnie do tej Władzy politycznej, która orzekła w pierwszej instancji.

Rekurs wniesiony w terminie ma skutek odraczający, jeżeli względy bezpieczeństwa publicznego nie wymagają natychmiastowego wykonania nakazanego zarządzenia.

IX.**Przekroczenia i kary.****§. 79.**

Zwierzchności gmin, przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya i zaprzysiężone organa policyi rzecznej, obowiązani są czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy i dostrzeżone przekroczenia podawać do wiadomości politycznej Władzy powiatowej.

Obowiązek ten ciąży w szczególności także na organach policyi targowej co do zakazu wydanego na podstawie §. 64.

Organom tym powołanym do nadzoru służą, z zastrzeżeniem połączonego z ich stanowiskiem urzędowym ewentualnie dalej idącego uprawnienia, prawa wskazane w §. 68.; a w szczególności prawo ich do rewizyi miejsc, w których handlarze przechowywują ryby, rozciąga się na cały zapas ryb w ogóle. który handlarze utrzymują w swych lokalach kupieckich lub przy tych lokalach w lodowniach, naczyniach i t. d. (§. 64.).

§. 80.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów lub odrębnych zarządzeń na jej podstawie wydanych, łącznie z zarządzeniem zamknięcia przepokopów w myśl §. 10 al. 2. i §. 49. karać będzie. o ile powszechna ustawa karna nie znajdzie zastosowania, polityczna Władza powiatowa grzywną od 5 do 50 zł., która to grzywna w razie powtórnego wykroczenia oraz wtedy, gdy w stanie ryb znaczną wyrządzono szkodę, podwyższoną być może do 100 zł.

W razie niemożności uiszczenia, grzywna zamieniona będzie na karę aresztu, przyczem 5 zł. w. a. za jeden dzień aresztu liczyć należy.

Przy przekroczeniach, które popełnione zostały przez samego uprawnionego do rybołówstwa przy połowie ryb lub przez handlarzy i właścicieli restauracyi w skutek niedozwolonej sprzedaży albo podawania ryb, orzec należy zarazem konfiskatę ryb złowionych wbrew przepisom, względnie wystawionych na sprzedaż lub przeznaczonych do podania.

Przy przekroczeniach, które popełniono z użyciem niedozwolonych przyrządów, należy orzec tychże konfiskatę bez względu na to, czy one należą do winnego lub nie należą.

§. 81.

Jeżeli zakazane przyrządy, wystawione do połowu ryb, będą zabrane, a z powodu ich użycia nikogo ani ścigać, ani zasądzić nie można, należy orzec samoistnie konfiskatę tych przyrządów.

§. 82.

Kary pieniężne i kwoty uzyskane ze sprzedaży skonfiskowanych ryb oraz przyrządów, które przed sprzedażą uczynić należy niezdatnymi do dalszego użytku w zabronionej formie, przypadają, jeżeli przekroczenie popełniono

w rewirze własnym lub dzierżawnym, Wydziałowi rewiru rybackiego do użycia w myśl ustawy (§. 28.), w innych wypadkach funduszowi ubogich gminy, w której przekroczenie popełniono.

§. 83.

W wyroku karnym orzec należy także o zwrocie szkody popełnionej przez przekroczenie, jeżeli w skutek potrzeby dalszych wywodów odesłanie pretensyi o odszkodowanie do Sądu cywilnego nie okazuje się niezbędnem. Jeżeli podług powyższego przepisu odszkodowanie w prawomocnem orzeczeniu karnem zostało przyznane lub odmówione, wolno temu, kto czuje się orzeczeniem pokrzywdzony, udać się na zwykłą drogę prawa.

§. 84.

Dochodzenie i karanie przekroczeń tej ustawy odpada w skutek przedawnienia, jeżeli wykraczający w przeciągu sześciu miesięcy od chwili popełnienia przekroczenia do śledztwa nie został pociągnięty, przez co jednak nie mają być zniesione skutki wskazane w §. 12. i 16., mianowicie odebranie rewiru własnego względnie dzierżawnego i w ogóle obowiązek uchylenia bezprawnego stanu, istniejącego w danym razie w skutek przekroczenia.

§. 85.

Co się tyczy kompetencyi Władz politycznych do dochodzenia i karania przekroczeń tej ustawy, terminów odwołania się i postępowania, należy stosować przepisy ogólne, obowiązujące w administracyjnem postępowaniu karnem. O karach i o połączonych z niemi odszkodowaniach i zwrotach kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

X.

Ulgi finansowe.

§. 86.

Ulgi dopuszczone pod względem stempli i należą, toś i w rozprawach o odszkodowanie roszczeń podniesionych na zasadzie §. 6. (§. 2. u. p.), dalej w postępowaniu o utworzenie rewirów rybackich i o wykupno uprawnień rybackich, wreszcie przy uzyskaniu praw rybołówstwa, czy to według §. 4., względnie §. 5., czy też w drodze wykupna, uregulowane są w §. 8. ustawy państwowej z dnia 25. Kwietnia 1885. (Dz. u. p. Nr. 58.).

XI.

Postanowienia końcowe.

§. 87.

Ustawa krajowa z 19. Listopada 1882. (Dz. u. kr. Nr. 57. ex 1883.) o środkach podniesienia rybactwa na wodach krajowych traci moc obowiązującą.

§. 88.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu (§. 10. u. p.).

Izba uchwala powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji szkolnej z wniosku p. Romańczuka w sprawie ruskiego języka wykładowego w gimnazyach.

Sprawozdawca p. Stanisław Tarnowski starszy uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji :

A.

U s t a w a

z dnia . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Ustęp lit. a) Artykułu V. ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. nr. 13. Dz. u. p. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmienia się, i ma brzmieć jak następuje:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, nadto w całym gimnazyum akademickim we Lwowie, tudzież w drugim gimnazyum w Przemyślu, w razie gdyby tam było założone.

Art. II.

Ustawa ta wechodzi w wykonanie z chwilą założenia drugiego gimnazyum w Przemyślu.

Art III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty

B.

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaprowadził stopniowo z funduszków państwa drugie gimnazyum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim“.

C.

„Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał i Wys. Sejmowi na najbliższej sesji zdał sprawę, czy i w których gimnazyach wschodniej części kraju i o ile zachodziłaby potrzeba zaprowadzenia klas równorzędnych z językiem wykładowym ruskim“.

W rozprawie ogólnej przemawia c. k. Inspektor Czarkowski jako komisarz rządowy.

Przemawiają pp. ks. Kowalski i Bobrzyński, który stawia następującą dostatecznie popartą poprawkę do wniosków komisji:

Po słowie „tudzież“ w Art. I. ustawy „A“ następujący ustęp zmienić jak następuje:

„tudzież w klasach równoległych gimnazyum w Przemyślu, o ile one w miarę udowodnionej potrzeby z językiem wykładowym ruskim będą tam zaprowadzone“.

Art. II. opnieść.

Rezolucya „B“ ma opiewać:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z funduszów państwa w miarę udowodnionej potrzeby zaprowadził klasy równoległe z językiem wykładowym ruskim w gimnazjum w Przemyślu“.

Rezolucyę pod lit. „C“ opuścić.

Przemawiają pp. Romanowicz i Golejewski.

Na wniosek p. JE. Rusockiego Izba uchwała zamknięcie dyskusyi.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. ks. Jerzy Czartoryski i Romanowicz i udziela głosu p. Czartoryskiemu.

P. Romanowicz rzeka się głosu.

Przemawia p. ks. Jerzy Czartoryski.

Po przemówieniu p. ks. Czartoryskiego i Marszałka pod względem formalnym, przemawia członek Sejmu ks. Biskup Pełesz.

Marszałek przemawia pod względem formalnym w kwestyi udzielenia głosu ks. Biskupowi Pełeszowi po zamknięciu rozprawy ogólnej.

Przemawia ks. A. Sapięha pod względem formalnym i wnosi zawieszenie posiedzenia do wieczora celem porozumienia się Izby co do głosowania nad obecnym przedmiotem obrad.

Przemawia p. Tomisław Rozwadowski pod względem formalnym i sprzeciwia się odroczeniu posiedzenia.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek ks. Sapięhy co do odroczenia posiedzenia. Izba w głosowaniu 59. głosami przeciw 53. odrzuca wniosek p. ks. Sapięhy.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozpraw szczegółowych.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Ustęp lit. a) Artykułu V. ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. Nr. 13. Dz. u. p. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zmienia się, i ma brzmieć jak następuje:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, nadto w całym gimnazjum akademickim we Lwowie, tudzież w drugim gimnazjum w Przemyślu, w razie gdyby tam było założone.

Pod względem formalnym przemawia p. Romańczuk, który wnosi imienne głosowanie, następnie przemawia p. Bobrzyński i wnosi poddanie pod głosowanie najpierw wniosku komisji — a następnie jego poprawki.

Marszałek przemawia pod względem formalnym.

Przemawiają jeszcze co do formalnego traktowania pp. Golejewski i Małecki, który przystępuje do wniosku p. Bobrzyńskiego.

Na wniosek p. Polanowskiego Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Marszałek oznajmia, że do głosu w kwestyi formalnej zapisani są pp. Jerzy Czartoryski, St. Badeni, Zoll i Merunowicz.

Marszałek podnosi, iż podziela w zupełności wniosek p. Bobrzyńskiego co do porządku głosowania.

Przemawiają pp. Jerzy Czartoryski, St. Badeni, Zoll i Merunowicz.

Na zapytanie Marszałka Izba zgadza się na głosowanie najpierw za wnioskiem komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Romańczuka co do imiennego głosowania nad Art. I. wniosku komisji.

Izba uchwała imienne głosowanie nad Art. I. wniosku komisji.

Izba w imiennem głosowaniu 60 głosami przeciw 53 oświadcza się przeciw wnioskowi komisji.

Marszałek poddaje pod głosowanie Art. I. z poprawką p. Bobrzyńskiego w brzmieniu następującem:

Art. I.

Ustęp lit. a) Artykułu V. ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. Nr. 13. Dz. u. p. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zmienia się, i ma brzmieć jak następuje:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, nadto w całym gimnazjum akademickim we Lwowie, tudzież w klasach równoległych gimnazjum w Przemyślu, o ile one w miarę udowodnionej potrzeby z językiem wykładowym ruskim będą tam zaprowadzone.

Izba w głosowaniu przyjmuje wniosek p. Bobrzyńskiego.

Przemawia pod względem formalnym p. Romanowicz i p. St. Badeni.

Marszałek podnosi, że w obec uchwalenia poprawki p. Bobrzyńskiego odpada Art. II. ustawy proponowany przez komisję.

Sprawozdawca czyta dawny Art. III. a obecnie Art. II., tytuł i wstęp w brzmieniu następującem:

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

U S T A W A

z dnia . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Izba uchwała Art. II. tytuł i wstęp zgodnie z wnioskiem komisji, a uchwalwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba projekt ustawy w trzecim czytaniu w brzmieniu następującem:

U s t a w a

z dnia . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art I.

Ustęp lit. a) Artykułu V. ustawy z dnia 22. Czerwca 1867. Nr. 13. Dz. u. p. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem zmienia się, i ma brzmieć jak następuje:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, nadto w całym gimnazjum akademickim we Lwowie, tudzież w klasach równoległych gimnazjum w Przemyślu, o ile one w miarę udowodnionej potrzeby z językiem wykładowym ruskim będą tam zaprowadzone.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Sprawozdawca czyta :

B.

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaprowadził stopniowo z funduszków państwa drugie gimnazjum w Przemyślu z językiem wykładowym ruskim“.

Marszałek poddaje pod głosowanie w miejsce powyższej rezolucyi komisji szkolnej wniosek p. Bobrzyńskiego w brzmieniu następującem :

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z funduszków państwa w miarę udowodnionej potrzeby zaprowadził klasy równoległe z językiem wykładowym ruskim w gimnazjum w Przemyślu.“

Sprawozdawca czyta :

C.

„Wzywa się Wydział krajowy, by zbadał i Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesji zdał sprawę, czy i w których gimnazyjach wschodniej części kraju i o ile zachodziłaby potrzeba zaprowadzenia klas równorzędnych z językiem wykładowym ruskim“.

Przemawiają pp. Romańczuk, ks. Adam Sapięha i Bobrzyński.

Po zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę, Izba w głosowaniu uchyla ustęp C. wniosków komisji.

Przemawia p. Henzel co do porządku dziennego i wnosi usunięcie z porządku dziennego sprawozdania komisji lustracyjnej.

Przemawia p. Wereszczyński i przystępuje do wniosku p. Henzla.

Marszałek przemawia pod względem formalnym.

Przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz i sprzeciwia się wnioskowi p. Henzla.

Przemawia p. Antoniewicz pod względem formalnym.

Następnie przemawia p. J. E. L. Wodzicki i popiera wniosek p. Henzla.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy.

Zapisany do głosu p. Mochnaeki zrzeka się przemawiania.

Przemawia zapisany do głosu p. Chrzanowski.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Henzla.

Izba uchwała w głosowaniu zgodnie z wnioskiem p. Henzla usunięcie punktu 4. z porządku dziennego.

Na zapytanie Marszałka Izba zgadza się na zawieszenie posiedzenia.

Marszałek zawiesza posiedzenie o godz. 3. m. 25. do godziny 7. wieczór.

Ciąg dalszy 18. posiedzenia z d. 24. Stycznia 1887.

Początek o godzinie 7. min. 45. wieczór.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie na nowo.

Sekretarz p. St. Badeni czyta następujące pismo:

L. 830|pr. C. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Jaśnie Wielmożny Panie Marszałku!

W skutek zarzutów podniesionych na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 19. bm. w ogólnej rozprawie nad preliminarzem krajowego funduszu szkolnego przez p. Lenińskiego przeciw okręgowemu inspektorowi szkolnemu w Sokalu z powodu jego rzekomych nadużyć w obec gminy Tyszyce popełnionych, otrzymałem od tamtejszego naczelnika gminy Andryja Hłuszki i radnego Stefana Jarmucha telegram, w którym obaj wymienieni członkowie Zwierzchności gminnej stanowczo zaprzeczają prawdziwości zarzutów przez p. Lenińskiego podniesionych.

Mam zaszczyt udzielić Jaśnie Wielmożnemu Panu powyżej wskazany telegram z prośbą o podanie go do wiadomości Wysokiej Izby.

Przy tej sposobności racz Jaśnie Wielmożny Panie przyjąć wyraz mojego wysokiego poważania.

Lwów dnia 24, Stycznia 1887.

Zaleski.

Do Jaśnie Wielmożnego Jana hr. Tarnowskiego, Marszałka krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem we Lwowie.

Następnie odczytuje sekretarz p. St. Badeni następujące telegramy:

Telegram do J. E. c. k. Namiestnika we Lwowie.

Podniesione przez p. Lenińskiego na posiedzeniu sejmowem w dniu 19. b. m. przeciw inspektorowi szkolnemu. Spissowi zarzuty czynów niegodnych, których tenże miał się dopuścić ze szkodą gminy i szkoły w Tyszyce, są zupełnie nieprawdziwe. Nigdy inspektor Spiss i żadnych nie odbierał od nas pieniędzy, o zamianowanej nauczycielce byliśmy uwiadomieni i tylko dla chwilowej przeszkody w miejscu prosiliśmy, aby chwilowo gdzieindziej zamieszkała. Szczegółowo podaliśmy dziś do protokołu c. k. Staroście.

Imieniem całej gminy Tyszycey

Andrij Hłuszko, wójt.

Stefan Jarmuch, radny.

Telegram do Jaśnie Wielmożnego hr. Jana Tarnowskiego, Marszałka krajowego we Lwowie.

Wszystkie zarzuty, jakie poruszył p. Leniński na posiedzeniu sejmowem w dniu 19. b. m. w sprawie wrzeczonych nadużyć inspektora szkolnego Spissa, na szkodę gminy Tyszyce lub szkoły popełnionych, są zupełnie nieprawdziwe. Szczegółowo podaliśmy dziś do protokołu c. k. Staroście.

Imieniem całej gminy Tyszycey

Andrij Hłuszko, wójt.

Stefan Jarmuch, radny.

Przemawia p. Polanowski i wnosi, ażeby powyższe zaprzeczenia rzekomych nadużyć wciąż gnięte zostały do protokołu obrad.

Marszałek oświadcza, iż stanie się zadość życzeniu p. Polanowskiego.

Marszałek daje objaśnienie pod względem formalnym co do uchwalonego przez Izbę usunięcia z porządku dziennego sprawozdania komisji lustracyjnej z czynności Wydziału krajowego i zapytuje p. Wereszezyńskiego, czy życzy sobie zabrać głos jako Członek Wydziału krajowego.

Przemawia p. Popiel.

Marszałek zwraca uwagę p. Popiela co do jego przemówienia pod względem formalnym.

Przemawia p. Chrzanowski w kwestyi osobistej.

Marszałek objaśnia p. Wereszezyńskiego co do formalnego traktowania.

Przystąpiono do 5. punktu porządku dziennego, którym jest sprawozdanie komisji administracyjnej z wniosku p. Abrahamowicza względem wydania ustawy zaprowadzającej karty i certyfikaty myśliwskie.

Sprawozdawca p. Żywicki uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Komisya administracyjna wnosi :

Sejm przekazuje wniosek p. Abrahamowicza Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt do ustawy o wprowadzeniu kart i certyfikatów myśliwskich, ile możności równocześnie z projektem do nowej ustawy łowieckiej.

Przemawia p. Gniewosz.

Izba w głosowaniu uchwała powyższy wniosek komisji.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej z petycyj Wydziałów powiatowych w Buczaczu, Czortkowie i Husiatynie, oraz kilkudziesięciu wyborców' większej posiadłości o zmianę miejsca wyborów do Sejmu i Rady Państwa z kuryi wielkiej własności, tak, aby odbywały się wybory nie w Zaleszczykach ale w Czortkowie.

Sprawozdawca p. Weigel uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy, jako wniosek komisji :

I.

U S T A W A

z dnia . . . . . zmieniająca §. 1. ustęp 3. krajowej ordynacyi wyborczej
z dnia 26. Lutego 1861. r.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam :

Art. I.

Ustęp trzeci §. 1. krajowej ordynacyi wyborczej o okręgach wyborczych i miejscach wyboru uzupełnia się w ten sposób, że opiewać ma, jak następuje:

Miejscem wyboru w każdym obwodzie jest miasto obwodowe, mianowicie zaś co do obwodu czortkowskiego miasto Czortków.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem rozpisania pierwszych po jej ogłoszeniu następujących ogólnych wyborów na Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

R e z o l u c y a.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wzywa c. k. Rząd. aby w dodatku do ordynacyi wyborczej Rady państwa, względnie ustawy z dnia 2. Kwietnia 1873. r. Dz. u. p. XV. Nr. 41. str. 183. co do wyborów z większej własności w Galicyi z Krakowem, pozycyę 19. okręgów politycznych Zaleszczyki, Borszczów, Husiatyn, Czortków w drodze ustawodawczej przeprowadził tę zmianę, iżby miejscem wyboru 1. posła do Rady państwa nie były Zaleszczyki, ale miasto Czortków (mit dem Wahlorte Czortków).

Marszałek podnosi, iż do obrad nad powyższym przedmiotem potrzebną jest obecność $\frac{3}{4}$ posłów w Izbie.

Po skonstatowaniu przez sekretarzy sejmowych braku wymaganego kompletu, Marszałek odracza obrady nad punktem 6. dzisiejszego porządku dziennego.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wpływu wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory do Sejmu. Sprawozdawca p. Pilat.

Marszałek podnosi, że również do obrad nad punktem 7. porządku wymagana jest taka sama obecność pp. posłów, przeto nie może obecnie otworzyć rozprawy nad tym przedmiotem.

Izba przystępuje do punktu 8. porządku dziennego, którym jest sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego o prośbie reprezentacyi gminy Słobody Rungurskiej, o wyłączenie z jej związku osady Ropa Rungurska i o utworzenie z tej ostatniej osobnej gminy.

Sprawozdawca p. Max uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy, jako wniosek komisji:

U s t a w a

z dnia . . . : . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o wyłączeniu osady Ropa rungurska ze związku gminy Słoboda rungurska w powiecie Kołomyjskim i utworzeniu z tej osady gminy samoistnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Obszar gruntu objęty parcelami pod liczbami: 722, 724, 725|1, 725|2, 726|1, 726|2, 743, 744, 745|1, 745|2, 746, 747, 748|1, 748|2, 749|1, 749|2,

750|1, 750|2, 750|3, 750|4, 751, 752, 753, 754, 755, 756 757|1, 757|2, 757|3, 758, 759, 760, 761, 762, 763 2, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 774|1, 774|2, 776, 779, 781|1, 781|2, 781|3, 781|4, 781|5, 781|6, 781|7, 782|1, 782 2, 782|3, 782|4, 782|5, 783, 785|1, 785|2, 787|1, 787|2, 787|3, 787|4, 787|5, 787|6, 788, 789, 790|1, 790|2, 790|3, 790|4, 790|5, 790|6, 796, 797, 798, 817, 865|1, 865|2, 865|3, 865|4, 865|5, 865|6, 865|7, 865|8, 865|9, 865|10, 866|1, 866|2, 170, 799 (dworzec), 804, 805, 806 i 807, zostaje ze związku gminy Słoboda rungurska wyłączony i ma odtąd tworzyć samoistną gminę pod nazwą „Ropa rungurska“.

Art. II.

Do czasu prawomocnego ukonstytuowania się nowych Reprezentacji gminnych w gminach Słoboda rungurska i Ropa rungurska, pozostaje dotychczasowa wspólna Reprezentacja gminna w urzędowaniu.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Stanisław Badeni wnosi przyjęcie *en bloc* całego projektu ustawy.

Izba w głosowaniu przyjmuje *en bloc* powyższy projekt ustawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Jarosławia w przedmiocie uznania tamtejszego szpitala miejskiego za powszechny i publiczny.

Sprawozdawca p. Romer uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o petycyi gminy miasta Jarosławia w przedmiocie uznania tamecznego szpitala miejskiego za powszechny i publiczny, zwraca się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby — zanim przedłoży Sejmowi wniosek o zaprowadzenie szpitala powszechnego w Jarosławiu, przeprowadził z gminą rokowania w sprawie odstąpienia na rzecz przyszłego szpitala realności pod l. 8, na Krakowskiem przedmieściu w Jarosławiu położonej, a własnością funduszu ubogich będącej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji administracyjnej w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na poręczenie lub zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 zł. w. a.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy, jako wniosek komisji:

U S T A W A

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Dąbrowie na poręczenie a względnie zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 zł.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Dąbrowie zezwala się poręczyć, względnie zaciągnąć imieniem powiatu Dąbrowskiego dla przymusowej spółki wodnej regulacyi Nowego Brnia pożyczkę w wysokości 50.000 zł.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, a Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Stanisław Badeni wnosi przyjęcie *en bloc* całego projektu ustawy.

Izba w głosowaniu przyjmuje *en bloc* powyższy projekt ustawy.

Uchwaliwszy następując na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie wyłączenia okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dubiecku z nowo utworzonego okręgu Sądu obwodowego w Sanoku, a pozostawienia go nadal w okręgu takiegoż Sądu w Przemyślu.

Sprawozdawca p. Żarski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 23. Kwietnia 1873. Nr 62. Dz. u. p) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem jest i koniecznem dla dogodności mieszkańców, aby okręg c. k. Sądu powiatowego w Dubiecku nie był przydzielony do okręgu c. k. Sądu kollegialnego w Sanoku, lecz pozostał nadal w okręgu c. k. Sądu kollegialnego w Przemyślu.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Marszałek podnosi, iż porządek dzienny z wyjątkiem powyższych dwóch przedmiotów, do których wymagana jest obecność $\frac{3}{4}$ pp. posłów, jest wyczerpany.

Na wniosek p. Romanowicza Izba uchwała imienne odczytanie posłów obecnych.

Sekretarz p. Stanisław Badeni odczytuje listę członków Sejmu.

Marszałek konstatuje ponownie brak zwiększonego kompletu ($\frac{3}{4}$ posłów).

Przemawia p. Popiel i stawia wniosek naglący, iżby sprawozdanie komisji lustracyjnej

z czynności Wydziału krajowego z wyjątkiem Dep. II. postawić na porządku dziennym dzisiejszego posiedzenia.

Izba popiera dostatecznie wniosek p. Popiela.

Przemawia p. Popiel (powtórnie).

Przemawia następnie p. Romanowicz i proponuje poprawkę do wniosku p. Popiela, iżby opuścić wyrazy „z wyjątkiem Dep. II.“.

P. Popiel przystępuje do tego wniosku.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek p. Popiela z poprawką p. Romanowicza.

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek p. Popiela.

Przemawia p. Wereszczyński, jako Członek Wydziału krajowego.

Przemawia J. E. p. Namiestnik i odpowiada na interpelację p. Żuka-Skarszewskiego i towarzyszy w przedmiocie odpisania podatku gruntowego, dotkniętym w r. 1886. klęską niezmiarki gminom i obszarom dworskim.

Przemawia p. Golejewski i wnosi przekazanie wszystkich w Sejmie niezadowolonych petycji Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Golejewskiego.

Przemawia p. Czerkawski i wnosi, ażeby Wydział krajowy ponowił na przyszłej sesji sejmowej przedłożenie projektu o stosunkach służbowych.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Czerkawskiego bez rozprawy.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 25. Stycznia b. r. godz. 11 przed południem z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny 19. posiedzenia, 4. sesji, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie we Wtorek dnia 25. Stycznia 1887. o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie komisji budżetowej o preliminarzach wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego na rok 1887,
Sprawozdawca p. Chrzanowski.

2. Sprawozdanie Wydziału krajowego z petycji Reprezentacji miasta powiatowego Buczacza w przedmiocie zezwolenia na pobór opłaty gminnej od nafty.

Sprawozdawca p. Smolka.

3. Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku p. Alfreda hr. Potockiego i towarzyszy, dotyczącym się ugody w sprawie indemnizacyjnej.

Sprawozdawca p. Chrzanowski.

4. Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji budżetowej o preliminarzu funduszu krajowego na rok 1887.

Sprawozdawca p. Smarzewski.

5. Sprawozdanie komisji prawnej z petycji Wydziałów powiatowych w Buczaczu, Czortkowie i Husiatynie, oraz kilkudziesięciu wyborców większej posiadłości o zmianę miejsca wyborów do Sejmu i Rady Państwa z kurji wielkiej własności, tak, aby odbywały się wybory nie w Zaleszczykach ale w Czortkowie.

Sprawozdawca p. Weigel.

6. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie wpływu wolności dzielenia posiadłości tabularnych na wybory do Sejmu.

Sprawozdawca p. Pilat.

7. Sprawozdanie komisji gminnej o wnioskach posłów Tomisława Rozwadowskiego, Fruchmana i Wasilewskiego w sprawie reformy gminnej.

Sprawozdawca p. Pilat.

8. Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji gminy miasta Bochni o odpisanie kwoty 25.498 zł. 8 ct. w. a. i uwolnienie od płacenia nadal kwoty 2.124 zł. 84 ct. w. a. rocznie do funduszu szkolnego okręgowego.

Sprawozdawca p. Romanowicz.

9. Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycyach Wydziałów powiatowych w przedmiocie zmiany §. 38. ustawy o ochronie własności polowej z 20. Listopada 1876.

Sprawozdawca p. Romer.

Koniec posiedzenia o godz. 9. wieczór.

Marszałek krajowy :

Jan hr. Tarnowski.

Sekretarze :

A. Jędrzejowicz w. r.
St. Badeni w. r.

Spis petycyj

wniesionych po dzień 24. Stycznia 1887. roku.

846. Szykarze Lwowscy, pp. Romanowicza, w sprawie nadużyć czynionych przez przedsiębiorców niekoncesyjonowanych.
  847. Onysima Czarnik, przełożona zakładu naukowego żeńskiego w Jaworowie pp. Szeptyckiego, o zapomogę dla tego zakładu.
  848. Ks. Mikołaj Sebowicz, pp. Polanowskiego, o zapomogę.
  849. Onufry Nesterak nauczyciel, pp. Zborowskiego, o zapomogę.
  850. Przytulisko polskie w Wiedniu, pp. Ochrymowicza, o zapomogę.
  851. Ks. Walenty Pelc, pp. Skrzyńskiego w sprawie wydawania przez c. k. Starostwa bezpłatnych certyfikatów młodzieńcom, którzy stawianiu się do poboru wojskowego zadość uczynili i związki małżeńskie zawrzeć zamierzają.
  852. Joachim Winogrodzki były nauczyciel, pp. Władysława Wolańskiego, o odprawę lub zapomogę.
-